

Přínos komunitního plánování sociálních služeb pro obce

Bc. Štěpánka Pokorníková

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Štěpánka POKORNÍKOVÁ**

Osobní číslo: **H10687**

Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Přínos komunitního plánování sociálních služeb pro obce**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti komunitního plánování sociálních služeb a managementu.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu prostřednictvím rozhovoru.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a východiska.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická zralost. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-0139-7

FAJKUS, Břetislav. Filosofie a metodologie vědy. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1304-0

KREBS, Vojtěch a kol. Sociální politika. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-585-4

MATOUŠEK, Oldřich a kol. Sociální služby. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9

ŠVARŤÍČEK, Roman – ŠEĎOVÁ, Klára. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jana Kitliňská, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **27. dubna 2012**

Ve Zlíně dne 17. ledna 2012

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22.9.2016

¹⁾ Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejněním záverečné práce.

²⁾ Vysoká škola neradiálně zveřejňuje diplomové, bakalářské a magisterské práce, v kterých proběhla obhajoba, včetně jurnalské způsobilosti a výsledků obhajoby, prostřednictvím databáze kvalifikační práce, kterou spravuje. Žádné osobní údaje včetně příjmení výsledků školy.

(2) Dopravní, údržbové, údržbové a výpravní práce odvedené uchazečem k obhajobě není býti až zejména při pracích dle předložených obhajob zřejmých k odlišnosti veřejnosti a užití veřejných prostředků vysoké školy nebo není-li tak určeno, a užití prostředků vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zřejmých práce požadovat na své náklady výpravní, opravy nebo odvození.

(3) Platí se odměnné práce autorovi osobně se zřejmými na práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výše uvedené obhajoby.

2) Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvazujících s právem autorským a o ochraně náležitých zájmů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 15 odst. 3

(1) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školská či vzdělávací zařízení, včetně těch, za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a škola nebo školská či vzdělávací zařízení nebo studentem či společníky školských nebo studijních pracovníků vyřizujících z jeho přímého vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školské dílo).

3) Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvazujících s právem autorským a o ochraně náležitých zájmů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 68 Školské dílo

(1) Školské nebo školské či vzdělávací zařízení mají ze obvyklých podmínek práce na území školní zařízení v rámci školského díla (f. 25 odst. 3)

3) Opatření k autorovi školského díla může vzniknout bez náležitého důvodu, pokud se tím škola či školské zařízení účastní činnosti, jejíž předmět jeho práce je součástí. Ústavem (f. 25 odst. 3) stanoveno.

(2) Školské dílo vzniká pouze, když autor školského díla má dílo své či poskytl, jenom škola, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školského díla z výše uvedeného v souvislosti s tímto dílem či poskytnutím škola podle ustanovení 7 příměrně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přičítá ke všem výdajům skutečného školního nebo školského či vzdělávacího zařízení z odměny školského díla podle ustanovení 7.

ABSTRAKT

Diplomová práce se věnuje zapojení malých obcí do komunitního plánování sociálních služeb a řeší jeho praktický přínos pro obce a jejich obyvatele.

Teoretická část objasňuje základní pojmy. Vychází ze sociální politiky, sociálních služeb a podrobněji se pak věnuje komunitnímu plánování sociálních služeb jako komunikační strategii lokální samosprávy. Diplomová práce se rovněž zabývá vývojem a plánováním sociálních služeb, jejich zakotvení v právním řádu a změnám, které přinesla nová legislativa. Všímá si také specifických podmínek pro uskutečňování záměru plánování sociálních služeb.

Výzkum v praktické části je zaměřen kvalitativním směrem. Konfrontuje rozdíl mezi obcemi, jež jsou a nejsou zapojeny do procesu komunitního plánování sociálních služeb a zkoumá jeho praktický přínos pro malé obce.

Klíčová slova:

Komunita, komunitní plánování, sociální služby, sociální politika, obec, společnost

ABSTRACT

The dissertation thesis concerns small municipalities involvement to social services community planning and deals with its practical benefit for the municipalities and their inhabitants.

Theoretical part clarifies principal terms. It is based on the social politic, social services and then devotes to social services community planning as a communication strategy of local municipality. The thesis deals with social services development and planning, its protection in law and changes caused by new legislation. The specific condition of social services planning realisation are mentioned as well.

The quality research is in the practical part. There is a comparation between the municipalities, which are involved in the process of social services community planning and municipalities which do not realise the planning yet. The research is devoted to real benefit to small municipalities.

Keywords:

Community, community planning, social services, social politic, municipality, society.

MOTTO:

Má-li jakýkoliv systém dobře fungovat, musí být uspořádán...

Poděkování:

Mé poděkování patří v první řadě všem starostům, kteří sdíleli svoje názory v rozhovorech a poskytli jedinečný materiál pro zpracování výzkumné části projektu. Dále děkuji kolegům a spolupracovníkům, Ti zabezpečili výtečné podmínky k celému studiu, i k vytvoření této diplomové práce.

Velké poděkování patří též vedoucí mé práce, Mgr. Janě Kitliňské Ph.D, za laskavý přístup, trpělivost a ochotu příliš neusměrňovat moje počínání.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOCIÁLNÍ POLITIKA	12
1.1 SOCIÁLNÍ POLITIKA NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE	12
1.2 SOCIÁLNÍ POLITIKA NA ÚROVNI OBCÍ A KRAJŮ	13
1.3 ZÁKLADNÍ PRINCIPY SOCIÁLNÍ POLITIKY	14
2 SOCIÁLNÍ SLUŽBY	16
2.1 ČLENĚNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	17
2.2 ZNAKY SLUŽEB	18
2.3 KATALOG SLUŽEB	19
2.4 STANDARDY KVALITY	19
2.5 INSPEKCE KVALITY	22
3 MANAGEMENT V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH	23
4 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	25
4.1 HISTORIE PLÁNOVÁNÍ SLUŽEB VE 20. STOLETÍ	25
4.2 PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ZAHRANIČÍ	26
4.3 VYMEZENÍ POJMŮ	27
4.4 CÍLE, POSLÁNÍ A ÚKOLY KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	29
4.5 FINANCOVÁNÍ.....	30
4.6 CYKlický PROCES	31
4.7 PRINCIP TRIÁDY V KOMUNITNÍM PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	31
4.8 ÚČASTNÍCI KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ	32
4.8.1 Řídící pracovní skupina.....	34
4.8.2 Pracovní skupiny	34
4.8.2.1 Jednací řád řídicí skupiny a pracovních skupin	35
4.9 PŘÍNOS KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	35
4.10 OBSAH KOMUNITNÍHO PLÁNU	36
4.11 ÚSKALÍ KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....	36
5 PROCES KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	37
5.1 SITUAČNÍ ANALÝZA.....	37
5.2 STRATEGIE	37
5.2.1 SWOT analýza	37
5.3 REALIZACE.....	40
5.3.1 Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb	40

II	PRAKTICKÁ ČÁST	42
6	DESIGN VÝZKUMU	43
6.1	CÍL VÝZKUMU	43
6.1.1	Hlavní výzkumná otázka	43
6.2	VÝZKUMNÝ VZOREK	44
6.3	TYP VÝZKUMU A JEHO METODY	44
7	REALIZACE A ZPRACOVÁNÍ VÝZKUMU	46
7.1	REALIZACE VÝZKUMU	46
7.2	ZPRACOVÁNÍ VÝZKUMU	46
8	VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE	48
8.1	ANALÝZA VÝZKUMU	48
	ZÁVĚR	66
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	71
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
	SEZNAM PŘÍLOH	73

ÚVOD

Moderní doba, myslím tím počátek 21. století, s sebou přináší řadu celospolečenských změn. A mimo jiné i změny v sociální oblasti. Tyto změny se uskutečňují díky politické situaci ve státě, která v mnoha ohledech prosazuje zásadní změny v přístupu k sociálně slabším občanům, ale i díky vnitřnímu přesvědčení stále většího počtu jedinců o správnosti a nezbytnosti takového počinání. Společnost pochopila, že postižené, staré, invalidní nebo jinak handicapované občany nelze nadále separovat. Pochopila, že je třeba vyhledávat a podporovat i problémové rodiny, a že je třeba se o ně starat, pomoci jim zařadit se co nejpřirozeněji a pokud možno v co nejvyšší možné míře do společnosti nebo jim jejich život v rámci možností alespoň usnadnit.

Pozvolna, víceméně i na základě intuitivní potřeby, vznikaly organizace a firmy, jejichž náplní se právě poskytování sociálních služeb stalo. Vzhledem k tomu, že se vstupem do Evropské unie bylo možné dosáhnout na dotační tituly na sociální služby, hledaly se oblasti, takzvaná „prázdná místa na trhu“, jak služby lépe vytvořit a rozvíjet a jak takto získané finanční prostředky účelově a smysluplně využít.

S novelou zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. se v naší legislativě objevil pojem „Komunitní plánování sociálních služeb“. Sociální služby nabyly celkově jakési organizovanosti, byly přesně stanoveny postupy při jejich plánování. Komunitní plány na různých úrovních získaly statut strategického dokumentu, jež se stal pilířem a zároveň odrazovým můstkem pro další utváření a synchronizaci sociálních služeb na celorepublikové úrovni.

Komunitní plánování bere v úvahu řadu faktorů. Staví na tom, že základní společenskou a sociální jednotkou je rodina a snaží se tomuto modelu sociální služby alespoň přiblížit. Této skutečnosti jsou si vědomi především zadavatelé sociálních služeb, kteří staví na znalosti dané komunity obce a dávají nejintenzivnější podněty pro rozvoj služeb přímo na území svých obcí a krajů.

Podle Krause (2008, str. 194) *„Komunitní práci rozumíme činnost směřující k vyvolání a podpoře změn, které by vedly ke zlepšení situace daného společenství a jeho životních podmínek.“*

Ve své práci se zaměřím na vnímání rozvoje kvality sociálních služeb v otrokovicském regionu. Dle mého názoru je jednou z nejsilnějších „zbraní“ v dnešní době právě komunitní plánování.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ POLITIKA

Sociální politika je definována jako jednání státu a dalších subjektů sociální politiky s cílem pozitivně ovlivnit životní podmínky lidí. (Krebs 2010)

Sociální politika je ta část veřejné politiky, která se prioritně zabývá sociální oblastí. Stejně jako jiné disciplíny, nemůže fungovat sama o sobě, ale je úzce provázaná především s finanční politikou a vládní politikou státu. Jako taková působí významným způsobem na vývoj celého společenského systému. Z tohoto důvodu je zřejmé, že je vždy specifická v každé zemi i v každé době a může mít i specifické společné znaky.

Podle Krebse (2010, s. 17) je „*sociální politika politikou, která se primárně orientuje na člověka, na rozvoj a kultivaci jeho životních podmínek, dispozic, na rozvoj jeho osobnosti a kvality života*“.

V moderní společnosti je kladen zásadní vliv na člověka, jednotlivce a jeho rozvoj, jakožto nástroj rozvoje celé společnosti. Tento trend je poslední dobou i trendem naší společnosti. Člověk je brán jako kapitál společnosti, který pomáhá utvářet kvalitní morální a kulturní hodnoty společnosti. Krebs (2010, s. 18) o tomto trendu říká, že „*sociální politika je v moderní společnosti její integrální součástí, koncentruje se k rozvoji sociální sféry a hledá odpovědi na zcela specifické otázky, na něž nereagují a neodpovídají ostatní sféry života společnosti, resp. politiky.*“

1.1 Sociální politika na úrovni Evropské unie

Metodika pro plánování sociálních služeb (2007, s.7) vychází z toho, že

„*Sociální politika Evropské unie, včetně politiky všeobecného a odborného vzdělávání mládeže, je zakotvena v Amsterodamské smlouvě*“ (hlava XI. články 136 – 145), tudíž veškeré aktivity, činnosti a směřování, které se dějí a realizují v ČR při plánování sociálních služeb, musí být v souladu s cíli a principy sociální politiky Evropské unie. Navíc musí být v každém okamžiku prokazatelné, jak tyto principy naplňují.

Od roku 2000 se sociální politika EU řídí tzv. Lisabonským procesem, jehož cílem je, aby se EU stala nejdynamičtější ekonomikou, schopnou trvale udržitelného růstu s lepšími pracovními místy a vyšší sociální soudržností, který stanovil strategii boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Princip Evropského sociálního programu, který byl přijat v Nice v roce 2007, si vytýčil čtyři hlavní cíle, jimiž jsou:

- 1) usnadnit lidem z ohrožených skupin účast na trhu práce a přístup ke zdrojům, prá-
vům, službám a zboží,
- 2) předcházet riziku sociálního vyloučení,
- 3) pomáhat nejzranitelnějším
- 4) mobilizovat všechny důležité účastníky.

Česká republika se s těmito cíli ztotožnila a zároveň přijala další klíčové požadavky při poskytování sociálních služeb – kvalitu, dostupnost a ochranu uživatele.

Hovořím-li o dostupnosti sociálních služeb, mám na mysli dostupnost fyzickou (tedy co nejbližší místu trvalého pobytu uživatele), ekonomickou, sociální a informační dostupnost. Informace o nabídce sociálních služeb v předmětné lokalitě patří mezi jedno ze základních práv každého občana ČR.

V návaznosti na evropské principy také Zákon o sociálních službách (108/2006 Sb.) vymezuje národní priority, které musí sociální služby naplňovat:

- zachovávat lidskou důstojnost
- vycházet z individuálně určených potřeb
- podporovat rozvoj samostatnosti
- posilovat sociální začleňování
- poskytovat pomoc a podporu v náležitě kvalitě
- zajišťovat dodržování lidských práv a základních svobod.

1.2 Sociální politika na úrovni obcí a krajů

Naplňování principů sociální politiky na úrovni obcí a krajů je dáno zákony, a to v rámci své samostatné působnosti. Povinnost obcí a krajů je v této souvislosti zakotvena v našem právním řádu, především v zákoně

- o obcích (zák. č. 128/2000 Sb)
- o krajích (zák. č. 129/2000 Sb)

- Ústava ČR (zák. č. 1/1993)
- Listina základních práv a svobod (zák. č. 2/1993).

1.3 Základní principy sociální politiky

Sociální politika je určitá společenská činnost, která směřuje k ovlivňování sociální reality (Krebs 2010). Každá společnost má svoji vlastní filozofii a priority, které jsou ve společnosti v té dané době více či méně preferovány. Sociální politika v ČR se řídí několika základními principy, jimiž podle Krebse (2010) jsou principy sociální spravedlnosti, sociální solidarity, ekvivalence, subsidiarity a participace.

Princip sociální spravedlnosti

„Sociální spravedlnost lze vymezit pravidly, podle nichž jsou ve společnosti rozdělovány příjmy a bohatství a také životní příležitosti a předpoklady (např. se vzdělávat, uplatnit se na trhu práce atd.) mezi jednotlivé občany, případně sociální skupiny.“ (Krebs 2010, s. 28)

Princip sociální spravedlnosti ovšem vychází především z aktuálních potřeb jedince, dané skupiny a společnosti vůbec. Jak stanovit kritéria sociální spravedlnosti? To je velmi obtížné. Krebs (2010, s. 29) říká, že *„sociální spravedlnost je pojem relativní a že k jeho řešení je třeba přistupovat zpravidla vždy z řady různých hledisek, a přihlížet tak k podstatě a charakteru velice rozmanitých konkrétních situací“*.

Spravedlnost je ve své podstatě percipována velmi rozdílně, každý z nás může mít na vnímání spravedlnosti subjektivní názor. Proto i samotné zakotvení sociální spravedlnosti v legislativě je veřejností chápáno dosti rozdílně. Obecně by však sociální spravedlnost měla harmonizovat společnost tak, aby mezi jedinci byly v sociálním postavení co nejmenší rozdíly a nerovnosti.

Princip sociální solidarity

Solidarita, nebo též sounáležitost, je projevem vzájemné lidské soudržnosti a podpory. Nikdo z nás neví, do jakých problémů se během svého života dostane a solidarita je svým způsobem projevem soucitu s potřebnými jedinci.

„Solidarita je postavena na svobodné vůli lidí a jejich ochoty podřídit se zájmům širšího společenství.“ (Krebs 2010, s. 32)

Ve společnosti je jednoznačně oceňována a akceptována solidarita dobrovolná, vycházející z vnitřní potřeby, svobodné volby a samostatného rozhodnutí jedince. Sociální solidarita je ale v našem případě nedobrovolná, vynucená státem a ne vždy koresponduje s vyjádřením solidarity většiny občanů společnosti, protože může vést k útlumu odpovědnosti za vlastní životní podmínky u některých jedinců nebo marginálních skupin.

Princip ekvivalence

„Ekvivalence znamená rovnost, něco, co má stejnou platnost a hodnotu. Předpokládá, že rozdělování důchodů, statků, služeb, podmínek atd. jedincům bude rovnocenné, odpovídající jejich vlastnímu výkonu a pracovní zásluze.“ (Krebs 2010, s. 35)

Tento princip by měl vyjadřovat podporu občanům, kteří jsou soběstační, pracující a ekonomicky činní, a tudíž jsou schopni si zajistit svoji nezávislost bez pomoci státu. Je v podstatě postaven na jiné filozofii, než princip solidarity. Bohužel v praxi má však tento princip ale spoň v naší společnosti dost zásadní mezery.

Princip subsidiarity

Subsidiarita, též podpůrnost či poskytování pomoci, staví na tom, že ve společnosti je žádoucí a „mravné“, aby každý nejprve pomohl sám sobě. Velký důraz je zde kladen i na funkci rodiny. Přesněji řečeno stát očekává, že jako takový bude žádán o pomoc, až v případě, kdy problém nepůjde vyřešit vlastními silami.

„Podle principu subsidiarity je každý povinen nejdříve pomoci sám sobě, nemá-li tuto možnost, musí mu pomoci rodina. Rodině rovněž přísluší, aby si pomohla sama svými silami, a teprve dostane-li se do velkých obtíží, volá na pomoc jiná společenství. Teprve na posledním místě je k pomoci vyzván stát.“ (Krebs 2010, s. 38)

Princip participace

Princip participace se snaží o zapojení lidí jako spoluvůrců procesu sociální politiky. Jedním z takových procesů je spoluúčast občanů na veřejných věcech. Předpokládá se vzdělanost a informovanost v dané problematice. Krebs (2010, s. 39) že *„naplňování principu participace přestává je postupným, dlouhodobějším procesem, který lze ve zkratce nazvat jako přechod od člověka jako převážně objektu sociální politiky k člověku jako plnoprávnému, odpovědnému a respektovanému subjektu.“*

2 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Základní principy sociální politiky se promítají do celé sféry naší společnosti. Na sociální politiku tedy přímo navazují na sociální služby, které jsou v podstatě nástrojem sociální politiky ve státě.

Podle Matouška (2008, s. 9) jsou „sociální služby širší kategorií veřejných služeb. Veřejné služby jsou poskytovány v zájmu veřejnosti. Na rozdíl od služeb komerčních jsou financovány z veřejných rozpočtů, jsou podrobněji definovány legislativou než jiné služby a díky tomu jsou více závislé na politickém rozhodování státu.“

Sociální služby se poskytují osobám znevýhodněným, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, případně je v maximální možné míře do společnosti začlenit nebo společnost chránit před riziky, jejichž jsou tito lidé nositeli. Sociální služby proto zohledňují jak osobu uživatele, tak jeho rodinu, skupiny, do nichž patří, případně zájmy širšího společenství. (Matoušek, 2008)

Sociální služby obecně uspokojují potřeby občanů tak, aby se cítili co nejlépe. Ovšem uspokojení potřeb každého z nás je zcela odlišné. Záleží na jeho vnitřním postoji k problému, zázemí, zdravotním stavu, psychické a fyzické odolnosti a na mnoha jiných faktorech. Každý z nás má potřeby určitých sociálních vazeb, ne každý z nás však potřebuje využívat veřejně nabízené sociální služby. Jde o to, jaké potřeby skutečně naplňují kvalitu jeho života.

Matoušek (2005) zajímavě definuje pojem kvalita života, který pro klienta představuje nejvýznamnější hodnoty, jimiž jsou zdraví, materiální podmínky, existence včetně životního prostředí, denní aktivity, mezilidské vztahy a jiné. Stejně tak, jako mají rozdílné potřeby jednotliví lidé, mají rozdílné potřeby i obyvatelé měst a obyvatelé venkova.

Venkov staví na vzájemnosti, občané uspokojují a naplňují své potřeby z velké většiny samy. Aktivita často vychází zevnitř skupiny či komunity a podle toho má i dlouhodobější trvání. Funguje sousedská výpomoc, rodiny, spolupráce s obcí. Venkov není anonymní a lidé mají tendence zůstat ve svém přirozeném prostředí co nejdéle, pokud jim to zdraví a okolnosti dovolí. Obec na tuto činnost často poskytuje finanční prostředky ze svých rozpočtů – podporuje činnost spolků a organizací, volnočasové aktivity, protože si je velmi dobře vědoma, že i tímto způsobem se zvyšuje kvalita života obyvatel obce.

Jedním z měřítek pro poskytování sociálních služeb je pochopitelně velikost obce. Máloučká obec má zásadní problémy s bezdomovectvím, rizikovou mládeží nebo dalšími specifickými

kými cílovými skupinami. Malé obce nejčastěji řeší seniory, terénní služby, asistenční služby do domu a až v naléhavém případě umístění starších osob do domova pro seniory. Není prakticky možné, aby každá malá obec vlastními silami zajišťovala veškeré potřeby svých obyvatel. Bylo by to neúměrně finančně nákladné a v podstatě neobsažitelné, protože obec předem jen velmi těžko odhaduje, které sociální služby budou její občané právě v danou chvíli potřebovat nejvíce. Většina obcí tento problém zajišťuje smluvně. Nabídka služeb je opravdu široká, takže obce mají z čeho vybírat. Hovořím o malých obcích, protože moje diplomová práce je zaměřena na komunitní plánování a zajišťování sociálních služeb v malých, tzv. „jedničkových“ obcích.

Než se dostanu ke komunitnímu plánování sociálních služeb, nastíním alespoň ve zkratce, jaké sociální služby lze dle platné legislativy v naší společnosti poskytovat.

2.1 Členění sociálních služeb

Sociální služby jsou členěny na tzv. pobytová zařízení (ve fyzicky stojících zařízeních), dále na sociální poradenství a sociální služby.

V rámci KPSS lze získat finanční prostředky na zřízení, udržení nebo rozšíření prakticky všech existujících sociálních služeb, jimiž na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jsou:

Zařízení sociálních služeb

- a) centra denních služeb,
- b) denní stacionáře,
- c) týdenní stacionáře,
- d) domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- e) domovy pro seniory,
- f) domovy se zvláštním režimem,
- g) chráněné bydlení,
- h) azylové domy,
- i) domy na půl cesty,
- j) zařízení pro krizovou pomoc,

- k) nízkoprahová denní centra,
- l) nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- m) noclehárny,
- n) terapeutické komunity,
- o) sociální poradny,
- p) sociálně terapeutické dílny,
- q) centra sociálně rehabilitačních služeb,
- r) pracoviště rané péče,
- s) intervenční centra,
- t) zařízení následné péče.

Sociální poradenství

- a) základní sociální poradenství,
- b) odborné sociální poradenství

Služby sociální péče

- a) osobní asistence,
- b) pečovatelská služba,
- c) tísňová péče,
- d) průvodcovské a předčitatelské služby,
- e) podpora samostatného bydlení,
- f) odlehčovací služby,
- g) centra denních služeb.

2.2 Znaky služeb

Sociální služby se vyznačují několika základními kritérii (Sborník příspěvků, 2008):

- dostupnost

- spolehlivost
- čekací doba
- doba vyřízení
- kompetence a způsobilost
- komunikace
- jistota a bezpečnost
- prostředí
- technické vybavení
- důvěryhodnost.

2.3 Katalog služeb

Aby se občan v dané lokalitě měl možnost seznámit s nabídkou sociálních služeb, jsou veškeré nabízené sociální služby zveřejněny v katalozích sociálních služeb. Tyto katalogy vydávají jednotlivé obce s rozšířenou působností, kompletní seznam pak lze nalézt v katalogu kraje. Katalogy obsahují veškeré informace o službách, včetně kontaktu, adresy a popisu služeb.

Katalogy sociálních služeb jsou občanům k dispozici v elektronické podobě na internetu, nebo v tištěné podobě na příslušných úřadech, po dohodě jsou služby zveřejňovány v místním tisku.

V rámci informační kampaně jsou tištěné katalogy dodávány v některých případech až do poštovních schránek vytipovaných domácností.

2.4 Standardy kvality

Standardy jsou obecně závazná pravidla pro všechny poskytovatele sociálních služeb, která v sobě zahrnují kritéria, na jejichž základě lze posuzovat a hodnotit kvalitu poskytovaných sociálních služeb. Standardy, jednotlivá kritéria a jejich naplňování jsou obsahem prováděcí vyhlášky 505/2006 Sb.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jasně vymezuje, co standardy kvality jsou: „Standardy kvality je soubor kritérií, jejichž prostřednictvím je definována úroveň kvality

poskytování sociálních služeb v oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a v oblasti vztahů mezi poskytovatelem a osobami.“

Standardy souvisí se změnami a rozvojem občanské společnosti, se změnami v oblasti sociální práce a v pojetí sociálních služeb, kdy se zákazník, tedy uživatel stává rovnocenným partnerem poskytovatele sociální služby.

Rozvoj neziskového sektoru a s tím úzce související široká nabídka služeb s sebou přinesla potřebu zaměřit se na poskytovatele, stanovit měřítka služby, zaměřit se na kvalifikovanost a odbornost personálu, na oblast dodržování a naplňování práv uživatelů.

V roce 2002 se sešel odborný tým pracovníků, který vypracoval první závazná pravidla pro poskytovatele, standardy kvality. O rok později, tedy v roce 2003 vyšla Bílá kniha sociálních služeb, která v sobě deklaruje zásady a principy sociálních služeb.

Cílem Standardů a příslušných metodik je nejen podpora člověka, který se ocitl v nepříznivé sociální situaci, ale také zachování rovného přístupu, podpora subsidiarity, individuálního přístupu, zachování nezávislosti a autonomie uživatelů, a taktéž zvýšení povědomí a statutu sociálních služeb.

Standardy jsou rozděleny do tří kategorií:

A. Procedurální standardy

1. Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb
2. Ochrana práv osob
3. Jednání se zájemcem o sociální službu
4. Smlouva o poskytování sociální služby
5. Individuální plánování průběhu sociální služby
6. Dokumentace o poskytování sociální služby
7. Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby
8. Návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje

Procedurální standardy - deklarují poslání a cíle služby, jasně vymezují cílovou skupinu uživatelů.

Stanovují hranice při jednání se zájemcem o službu, vnitřní pravidla a předpisy, zabývají se oblastí ochrany a dodržování práv uživatel, určují formu smluvního ujednání mezi uživatelem a poskytovatelem služby.

Individuální plánování vycházející z osobního cíle uživatele mapuje, zda služba koresponduje s potřebami a požadavky cílové skupiny. Standardy a příslušné metodiky udávají způsob nakládání s osobními, citlivými údaji, taktéž podávají návod, jakým způsobem lze podat stížnost na kvalitu nebo způsob poskytované služby.

B. Personální standardy

9. Personální a organizační zajištění sociální služby

10. Profesionální rozvoj zaměstnanců

Personální standardy se zabývají profesním rozvojem pracovníků a pracovních týmů, stanovují strukturu a počet zaměstnanců, kvalifikační a osobnostní předpoklady zaměstnanců, taktéž určují výběr a zaškolování pracovníků. Stanovují postupy pro hodnocení zaměstnanců a systém výměny informací.

C. Provozní standardy

11. Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby

12. Informovanost o poskytované sociální službě

13. Prostředí a podmínky

14. Nouzové a havarijní situace

15. Zvyšování kvality sociální služby

Provozní standardy sledují, zda je uživatelům umožněno udržování kontaktu se společenským prostředím, zda informace o poskytované službě jsou zpracovány srozumitelně, zda odpovídají okruhu osob, kterým je služba určena a zda prostředí služby je důstojné a bezpečné. Dále se zabývají nepředvídanými životními situacemi, riziky a postupy, jak tyto události řešit. Kladou důraz na zjišťování spokojenosti uživatelů i personálu, sledují provázanost všech patnácti standardů.

Zákon č. 108/2006 Sb. stanovuje poskytování sociální služby pouze na základě oprávnění k poskytování, tzn. na základě registrace. (§ 78).

2.5 Inspekce kvality

Aby byly služby poskytovány v požadovaném rozsahu a kvalitě, jsou i v této sféře prováděny kontroly, jimiž jsou tzv. inspekce kvality.

Do 31. 12. 2011 spadaly inspekční týmy pod příslušné krajské úřady. Při provádění inspekci jednotlivých sociálních služeb se hodnotilo naplňování nezásadních a zásadních kritérií. Výsledkem bylo bodové hodnocení s konstatováním, zda daný poskytovatel prošel či nikoliv.

Od 1. 1. 2012 v souvislosti s novelizací Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a v návaznosti s novelou vyhlášky 505/2006 Sb., došlo ke zrušení bodového hodnocení výsledku, taktéž se ruší rozdělení jednotlivých kritérií standardů na zásadní a nezásadní. Výsledkem inspekce je popis zjištěných nedostatků s konkrétním návrhem a termínem nápravy. Provádění inspekci od letošního roku je v kompetenci úřadů práce

„Inspekci v každém jednotlivém případě provádí inspekční tým, který tvoří nejméně 3 členové, jde-li o inspekci pobytových sociálních služeb, a nejméně 2 členové v ostatních případech. Alespoň 1 člen inspekčního týmu musí být zaměstnancem státu zařazeným k výkonu práce v krajské pobočce Úřadu práce. Kraj může do inspekčního týmu vyslat svého zaměstnance; krajská pobočka Úřadu práce zařadí tohoto zaměstnance do inspekčního týmu.“

(Zákon č. 1008/2006 Sb., § 98).

Výše uvedené mechanismy by měly zajišťovat kvalitu a dostatečnost nabízených sociálních služeb pro klienta – uživatele.

Závěrem krátce zmíním další z mechanismů, který zajišťuje zvyšování kvality sociálních služeb a tou je průběžné vzdělávání pracovníků v sociálních službách, sociálních pracovníků a vedoucích pracovníků. I to je dáno normativně – povinnost průběžného vzdělávání stanovuje zákon č. 108/2006 Sb. §116. Projekty na vzdělávání pracovníků v sociálních službách zajišťuje Zlínský kraj ve spolupráci s jednotlivými zařízeními a dalšími poskytovateli služeb. Realizací projektů je nastaven systém vzdělávání, který přispívá k větší erudovanosti zaměstnanců, kteří pracují s klienty sociálních služeb, a to na různých úrovních. Zároveň je to způsob, jak implementovat moderní nástroje a přístupy v sociální sféře.

3 MANAGEMENT V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

S restrukturalizací sociálních služeb ve společnosti jsou od pracovníků v sociálních službách stále častěji vyžadovány manažerské kompetence, aby bylo v organizaci dosaženo standardů kvality poskytovaných služeb.

Škrabal (2006) říká, že každá společnost je závislá na specializovaných institucích a organizacích, které jí poskytují požadované výrobky a služby. Tyto organizace jsou řízeny a ovládány jedním nebo několika jedinci, kterým se říká manažeři.

I poskytování sociálních služeb v našem státě je svým způsobem centrálně koordinováno. Sociální služby, ostatně jako každé jiné služby, je však třeba plánovat a řídit. Stejně jako v jiných oblastech, i zde fungují základní principy managementu.

„Management je procesem systematického plánování, organizování, vedení lidí a kontrolování, který vede k dosažení cílů organizace.“ (Škrabal 2006, s. 30)

Z toho pak vychází i tzv. manažerské funkce (funkce, které manažer při výkonu své profese vykonává). Těmi jsou:

- plánování
- organizování
- vedení
- kontrolování.

Management se ve veřejné správě nejvíce využívá při podpoře rozvoje lokálních samospráv. Ta v obecné rovině zajišťuje ochranu, obnovu a zkvalitňování života v obcích tak, aby odpovídal potřebám venkovského obyvatelstva.

Management rozvoje lokálních samospráv využívá obecné principy, jimiž jsou (Škrabal 2006):

1. řízení - řízení rozvoje
2. metody a techniky práce
 - strategické plánování
 - příprava projektů a aktivit
 - financování rozvoje
 - zapojování veřejnosti
3. vyhodnocování činnosti
 - ekonomická efektivita.

„Sociální management platí jako souhrnný pojem pro „vedení a řízení“ v organizacích sociálních služeb.“ (Bauer in Vybíralová, 2001, in Metodické dovednosti v sociálních službách 2007, s. 221)

Rozdíl sociálního managementu oproti klasickému managementu je v tom, že prioritou není finanční zisk, ale kvalita poskytovaných sociálních služeb.

„Management se dívá na řízení spíše jako na umění, či schopnost, než na vědu.“ (Škrabal 2006, s. 30) Proto rozvoj a úspěch projektu je z velké části závislý právě na zdatnosti a schopnostech manažera. Rovněž v systému komunitního plánování je nezbytné stanovit jednu osobu zodpovědnou za celý proces – projektového manažera.

Osoba projektového manažera musí splňovat některé profesní předpoklady, aby byla kompetentní tuto pozici zastávat.

Plamínek (2011, s. 58) definuje kompetence kvalitního manažera takto:

„Kompetence, resp. způsobilost vzhledem k úloze (a tedy i vzhledem k úkolu jako typu úlohy a vzhledem k roli či pracovní pozici jako množině úloh) má tedy dvě složky – vlastní výkon, tedy lidskou práci, a potenciál k tomuto výkonu, tedy lidské zdroje. Člověk je kompetentní, pokud vyhovuje požadavkům v obou složkách způsobilosti – tedy pokud prokazuje relevantní zdroje a podává očekávaný výkon.“

Projektový manažer ze své pozice (Rosecký – Oriniaková, 2003)

- řídí proces komunitního plánování
- má vždy přehled o jednotlivých fázích plánování, které bude řídit
- sbíhají se u něj veškeré informace
- má k dispozici aktuální pracovní verzi komunitního plánu k nahlédnutí a připomínkování
- předává pracovní informace dál, a to pracovním strukturám nebo médiím, tiskovému odboru, nadřízeným orgánům (sociálnímu odboru, radě, zastupitelstvu)
- má přehled o finančním jištění procesu komunitního plánování
- má dostatek času pro výkon své funkce.

Projektoví manažeři jsou téměř vždy zaměstnání na plný úvazek, aby měli dostatek prostoru pro výkon své funkce. Svoje kroky často konzultují s odborníky v oblasti zapojování veřejnosti v oblasti strategického plánování.

4 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Komunitní plánování sociálních služeb (KPSS) je dáno zákonem o sociálních službách 108/2006 Sb. Jak už samotný název napovídá, jedná se o systém plánování sociálních služeb, který je schopen pružně reagovat na změny potřeb sociálních služeb a následně tyto potřeby realizovat v praxi. Komunitní plánování je rovněž jedním z nástrojů, jak dosahovat cílů sociální politiky v praxi.

KPSS je jedinečná metoda řízení a rozhodování, kterou lze vytvářet koncepci sociálních služeb, ale také pomáhá řešit další problémy, se kterými se komunita setkává. Je to zároveň progresivní metoda, která zajišťuje dostupnost služeb na místní úrovni.

„Komunitní plánování sociálních služeb je metoda, která řeší složité společenské, mravní a ekonomické vztahy vyjednáváním o budoucích krocích a spolupráci při jejich uskutečňování.“ (Metodika pro poskytování sociálních služeb 2007, s. 159)

KPSS pomáhá plánovat hlavní směry a cíle rozvoje sociálních služeb a hledá prostředky k jejich dosažení. Matoušek (2007) říká, že komunitní plánování je postup, který má zmapovat místní potřeby sociálních služeb a porovnat je s místními zdroji. Zdrojem jsou v tomto případě veřejné finanční prostředky, ať už z rozpočtů obcí či krajů.

Matoušek (2007) dále jednoznačně hovoří o tom, že pokud se podaří dosáhnout dobré spolupráce celého okruhu zainteresovaných subjektů, je předpoklad, že výsledný plán bude reagovat na aktuální sociální problémy komunity a bude realisticky navrhovat kroky k jejich řešení.

4.1 Historie plánování služeb ve 20. století

„Dva souběžně působící motivy poskytování sociálních služeb se v historii Evropy v podstatě nemění. Služby byly a stále jsou motivovány snahou pomoci chudým, případně jinak sociálně slabým lidem, a současně se do nich promítá zájem osob (nebo skupin) disponující mocí na udržování společenské rovnováhy.“ (Matoušek 2007, s. 17)

V celé historii byla snaha pomáhat sociálně slabým jedincům. Je to způsob, jak předejít nepokojům, jež by mohly vyústit ve společenskou hrozbu.

„Zatímco předchozí vývoj sociální politiky a systému sociální ochrany v našem státě s určitými odchylkami v tempu i v amplitudě změň kopíroval vývoj evropský, po druhé světové válce byla tato tradice přetržena.“ (Matoušek 2007, s. 27)

Základní změna pro občany byla však citelná tím, že starost o sociálně slabé přešla z obcí na stát. Bohužel po druhé světové válce nevznikla ucelená koncepce péče, které by byla ukotvena v právním řádu. Stát v této péči, podporoval tzv. rezorty, ústavní péči, případně pečovatelskou službu. Podniky pečovaly o své zaměstnance, stát podporoval matky s dětmi a osoby důchodového věku. Mnoho potřebných služeb ve společnosti chybělo, prostě nebyly, „neplánovalo se“.

Zásadní změny nastaly v období transformace, tedy po roce 1989 – tehdy nastaly v České republice zásadní změny v oblasti politické, ekonomické, i sociální (Matoušek 2007). Je pravdou, že v posledních dvaceti letech nastal obrovský rozvoj sociálních služeb. Služby nejdříve vznikaly nahodile, až chaoticky a prakticky reagovaly na problémy, které v dané lokalitě či komunitě byly. Chyběla ovšem návaznost a koncepce, která by zajistila plynulý přechod služeb, monitoring a jiné. Právě koncepce sociálních služeb byla v naší legislativě až dramaticky nedostupná. Systém služeb se postupně utvářel, zpočátku vycházel pouze z okamžitých potřeb obyvatel v dané lokalitě, aniž by probíhala nějaká zjišťovací řízení. Služby fungovaly v podstatě na základě trhu systémem „poptávka – nabídka“, nicméně tento stav nezabezpečoval stabilitu a už vůbec ne pevný odrazový můstek pro další vývoj sociálních služeb. Bylo tedy třeba pokusit se vytvořit ucelený systém, jak služby vytvářet, udržovat a následně rozvíjet.

4.2 Plánování sociálních služeb v zahraničí

Vzhledem k tomu, že byla třeba zvýšit kvalitu života společnosti obrátit pozornost na státy, kde už byla koncepce sociálních služeb propracovaná a kde by alespoň částečně byly srovnatelné podmínky s podmínkami v ČR, obrátila se pozornost například k anglickému modelu. Právě ve Velké Británii má komunitní plánování svoje kořeny a původně sloužilo pro plánování komunitní péče, což je kombinace sociálních a zdravotních služeb na lokální úrovni. (Rosecký – Oriniaková, 2003).

Ve Velké Británii komunitní plánování vzniklo na základě dokumentu „Government Act 2000“, který uložil povinnost místním úřadům připravovat komunitní plán, jehož cílem je

zvýšit kvalitu života místních komunit a přispět k udržitelnému rozvoji tím, že budou realizovány akce na posilování ekonomického, sociálního a environmentálního blahobytu obyvatelů na daném území.

„Community planning emerged in the Local Government Act 2000, which placed a duty on local authorities to prepare a community strategy whose purpose is to ‘enhance the quality of life of local communities and contribute to sustainable development thorough action to improve the economic, social and environmental wellbeing of the area and its inhabitants“

Hlavním rysem modernizace místních samospráv v Británii je představení komunitních strategií a zavedení místních strategických partnerství (LSP). Je to dobré i na lepší koordinaci politiky. Struktura LSP se různí, ale v zásadě se sestavena takto (Government Act 2000):

- *„A widely drawn forum, meeting infrequently, and designed to generate understanding and legitimacy for LSP activity;*
- *A board, with a membership of around 20, generally an ‘e’lite’ group, typically chaired by a senior local authority politician, which is the formal body to which members sign up;*
- *An executive, smaller than the board and comprised of officers which may guide the board or implement its decisions;*
- *A variety of theme, task or area-based groups with responsibility for specific topics or neighbourhoods.“*

Anglický model byl do jisté míry použit i při zakotvení podobného systému v českém právním řádu.

4.3 Vymezení pojmů

Ke KPSS patří několik základních pojmů, které k pochopení dané problematiky jednoduše rozvedu. Opřu se o pojmosloví, jež bylo využito v Metodikách pro plánování sociálních služeb (2007):

Komunitní plánování

Jde o metodu použitelnou při řešení a plánování řady oblastí. Podstata této metody spočívá ve vzájemné, aktivní spolupráci těch, kterých se daná oblast či téma nějakým způsobem dotýká. V ČR je metoda komunitního plánování využívána zejména při plánování sociálních služeb. Komunitní plánování se stává důsledkem šetření – většinou dotazníkového charakte-

ru mezi širokou veřejností v předem stanovené lokalitě. Základem takového plánování je využití znalostí potřeb všech zainteresovaných stran. Výsledkem je systém sociálních služeb, na němž se shodnou všechny zúčastněné strany zapojené do KPSS.

Nepříznivá životní situace

Nepříznivou životní situací se rozumí oslabení nebo ztráta schopnosti jedince z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu. Nastává rovněž jako důsledek krizové sociální situace, životních návyků a způsobu života vedoucího ke konfliktu se společností, v sociálně znevýhodňujícím prostředí a tehdy, když je nezbytné podporovat sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.

Opatření

Opatření určují cíle v prioritní oblasti a říkají, co konkrétně se bude řešit a jakými způsoby, aby byly naplněny vybrané priority. Opatření vychází ze zdrojů, které jsou dosažitelné.

Aktivita

Popisují konkrétní úkoly, kroky, projekty, které se budou dělat, včetně toho, jak, kdo, kdy a za co je bude dělat.

Plánování sociálních služeb

Jedná se o proces aktivního zjišťování potřeb osob ve stanoveném území a hledání způsobů jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů (zákon 108/2006 Sb) – výsledkem plánování je dokument „Plán rozvoje sociálních služeb“.

Plán rozvoje sociálních služeb obsahuje popis a analýzu existujících zdrojů a potřeb, včetně ekonomického vyhodnocení, strategii zajišťování a rozvoje sociálních služeb, všechny povinnosti zúčastněných subjektů. Dále určuje způsob sledování a vyhodnocování plnění plánu anebo způsob, jakým lze provádět změny v poskytování sociálních služeb.

Jedním z takových dokumentů je například Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na určité období v dané lokalitě – o takovém dokumentu budu podrobněji ještě dále hovořit.

Priority

Určují oblasti a témata, kterými se KPSS bude v daném období zabývat a které se objeví v plánu rozvoje sociálních služeb. Stanovují základní směry, které se pak naplňují opatřeními a aktivitami.

Priority jsou většinou celorepublikově určeny, ve výjimečných případech mohou být v každé lokalitě vázány na specifika dotčené lokality.

Komunita

„Lidé, kteří žijí v geograficky definované oblasti a mezi nimiž existují vzájemné sociální vazby (ve smyslu příbuzenství, přátelství a známosti v geografické oblasti a tako ve smyslu účasti na aktivitách komunity..) a kteří jsou citově vázáni k sobě navzájem a k místu, kde žijí.“ (Matoušek 2003, s. 253)

O výše uvedené pojmy, a nejen o ně, se budu ve své práci dále opírat.

Dostáváme se k otázce prioritní a tou je komunitní plánování sociálních služeb jako takové. V dalších kapitolách budou podrobněji popsány principy fungování, cíle, vize, úkoly, strukturu a výstupy KPSS na různých úrovních.

4.4 Cíle, poslání a úkoly komunitního plánování sociálních služeb

„Cílem komunitního plánování sociálních služeb je posilovat sociální soudržnost komunity, podporovat sociální začleňování a předcházet vzniku sociálního vyloučení jednotlivců i skupin.“ Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách (2007, str. 160)

Cílem komunitního plánování též je maximálně uspokojovat podněty, které do procesu proniknou z různých stran a co nejdříve a nejefektivněji je řešit. *„Jedním z hesel komunitního plánování je „Co jde řešit, řeší se“ – podněty, které v rámci práce na KPSS zaznívají, se průběžně řeší. CO jde, je vyřešeno ihned“ (Dejme slovo občanům 2006, s. 3)*

Úkolem komunitního plánování je hledat řešení, jako uspokojit problémy občanů v sociální oblasti tak, aby se co nejlépe a co nejpřirozeněji asimilovali zpět do společenského života. Komunitní plánování má přímý dopad na životy mnoha lidí, proto může být dost obtížné ho zvládnout kvalitně zpracovat. Navíc jsou zde limity, které toto plánování značně redukuje a tím jsou finanční prostředky, resp. jejich omezená dostupnost. Dalo by se říci, že sice nejsou limitované požadavky, ale jsou limitované prostředky a tento nesoulad je třeba uvést do rovnováhy.

Jedním ze způsobů, jak tento úkol zvládnout, je plánování celého širokého spektra služeb najednou. Aby byla tato struktura přehledná, přistoupilo se na systém komunitního plánování sociálních služeb – ten by měl zahrnovat plynulost, návaznost, dostupnost a kvalitu služeb.

Metodika pro plánování sociálních služeb (2007) popisuje přínosy, které KPSS nabízí. Hovoří o tom, že nejde pouze o kvalitně naplánované sítě služeb, ale především o samotný proces plánování, všechny děje, aktivity, které se v jako jeho součást dějí. V první řadě přinášejí všem zúčastněným stranám dalších pozitivních přínosů, okrajově zmíním alespoň některé z nich:

- vytvářejí se vazby k místu, kde lidé žijí
- posiluje se pocit sounáležitosti a spoluodpovědnosti
- zvyšuje se zájem o veřejné dění
- probíhají setkání a komunikace mezi různými generacemi a zájmovými skupinami
- setkávají se občané a zástupci samospráv
- získávají se nové zkušenosti ze spolupráce a naslouchání.

Všechny tyto aktivity významným způsobem posilují vzájemné soužití obyvatel dotčené lokality. Každá lokalita má své ohraničení, specifika, požadavky, možnosti a všechny tyto milníky je třeba akceptovat. Jako zásadní je brána v potaz role místních samospráv, tedy obcí.

„Obce jsou pro komunitní plánování klíčové. Jsou přirozenými primárními aktéry pro rozvoj komunitního plánování. Zákonem stanovené hranice obcí definují geografickou oblast, se kterou se lidé mohou identifikovat. Obce mají již nyní povinnost starat se o sociální péči, ovšem především ve smyslu „poskytování občanům odbornou pomoc při poskytování služeb sociální péče“. (mpsv.cz [online])

4.5 Financování

Financování sociálních služeb je garantováno zákonem. Nejdůležitějším a hlavním zdrojem příjmů pro poskytovatele služeb jsou finanční prostředky poskytované formou dotací ze státního rozpočtu, přerozdělované z prostředků krajů a obcí. O dotace je třeba požádat. KPSS zahrnuje koncepci financování sociálních služeb, které zrovnoprávňuje postavení všech poskytovatelů služeb.

4.6 Cyklický proces

Nezanedbatelným principem komunitního plánování je neustálé opakování celého procesu. KPSS je typické tím, že určité úkoly a témata se v průběhu procesu cyklicky opakují, přestože se už někdy byly na určité úrovni řešeny a zpracovány. Mezi takto cyklicky se opakující témata patří například (Metodika pro plánování sociálních služeb, 2007)

- popisování sociální situace v daném regionu (časem přestane být aktuální a získaná data už nemají vypovídající hodnotu)
- zjišťování a ověřování přání a potřeb uživatelů (po určité době se opakovaně předkládají veřejnosti dotazníky)
- prověřování stanovených priorit (probíhá hodnocení, jak se naplňují, případně zda by se mohly měnit nebo soustředit na jinou oblast či problém)
- hodnocení plnění úkolů a monitorování dosahovaných výstupů.

Tento stále se opakující proces by měl do jisté míry zajistit, aby rozvoj služeb byl plánován a směřován podle naléhavých potřeb v daném regionu, aby respektoval všechny aktuální aspekty rozvoje a podpory sociálních služeb.

Současně je třeba po celou dobu klást důraz na kompetentnost osob, které se tohoto procesu přímo účastní, jejich další vzdělávání, rozšiřování profesních i osobních dovedností.

4.7 Princip triády v komunitním plánování sociálních služeb

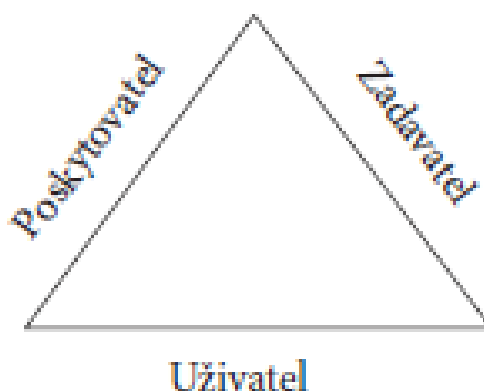
„Komunitní plánování se odlišuje od ostatních způsobů plánování tím, že je výsledkem vyjednávání mezi všemi účastníky procesu v rámci širokého partnerství v komunitě.“ (Rosecký – Oriniaková 2003, s. 25)

Základním prvkem a zároveň jeho charakteristickým znakem komunitního plánování je princip triády, tedy princip absolutní rovnosti všech zúčastněných stran.

Triáda je skupina složená z jednoho zástupce uživatelů, jednoho zástupce poskytovatelů a jednoho zástupce zadavatelů sociálních služeb. Členové základní triády jsou zároveň součástí řídicí skupiny, určují základní směr, kterým se budou sociální služby ubírat a hlídají rovnoměrné zastoupení poskytovatelů, zadavatelů a zejména uživatelů. Členové triády jsou nej-

více zapojování do prací v rámci řídicí skupiny KPSS a jsou systematicky v této oblasti vzdělávání. Triáda je v podstatě partnerství mezi třemi stranami – zadavateli, poskytovateli a uživateli sociálních služeb, přičemž každá z těchto zastoupených stran má stejně významný podíl na plánování sociálních služeb pro danou oblast.

Tento princip lze graficky znázornit jako rovnostranný trojúhelník, tzv. triangl.“.

4.8 Účastníci komunitního plánování

Zadavatel

Zadavatel je v podstatě zástupce veřejné správy. Je to zejména obec nebo kraj, který je zodpovědný za zajištění sociálních služeb, tak aby korespondovaly s potřebami obyvatel na příslušném území; zadavatelé se chovají jako obchodníci, nakupují od poskytovatelů co nejlepší služby za co nejnižší cenu. Zadavatel se rovněž snaží o zapojení občanů v předmětné lokalitě do procesu komunitního plánování, a informuje je v průběhu celého procesu KPSS. Další významnou a nezastupitelnou povinností zadavatelů je stanovení pravidel a zajišťování financování veškerých služeb.

Dle knihy Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách (2007, s. 161)

„Je velmi důležité, aby zadavatelé prostřednictvím svých zástupců a jejich usnesení deklarovali své odhodlání rozvíjet sociální služby, které se tak stane:

- *projevem politické vůle v obci/kraji,*
- *potvrzením legitimacy komunitního plánování,*
- *zárukou pro zapojení dalších účastníků.“*

Poskytovatel

Poskytovatelem je subjekt, který služby poskytuje a nabízí – bez ohledu na to, zda se jedná o nestátní neziskové organizace nebo organizace zřízené obcí nebo krajem. Mezi poskytovatele patří též osoby, které pečují o osoby příbuzné nebo blízké.

„Poskytovatelé soutěží na trhu o získání prostředků na udržení své existence především cenou a kvalitou služeb, které nabízejí. Poskytovatelé obvykle sledují moderní trendy ve vývoji sociálních služeb, zvládají moderní metody řízení organizace a řízení kvality, dokážou vzájemně (i mezisektorově) velmi dobře spolupracovat – vědí, že spolupracující síť je silnější než osamocená organizace, dokážou vytvářet lobbistické skupiny k prosazování vlastních zájmů a především nestátní organizace se často dokážou velmi pružně přizpůsobit změně poptávky. Poskytovatelé obvykle mají velmi dobrý přehled o finančních zdrojích na poskytování sociálních služeb. Mohou tedy přinést do místního systému sociálních služeb další finanční zdroje.“ Metodické a koordinační dovednosti v sociálních službách (2007, s. 162)

Uživatel sociálních služeb

Uživatelé jsou základní jedinečnou a nezastupitelnou složkou triády – bez nich by nebylo třeba komunitní plánování zajišťovat. Je to v podstatě jednotlivec (nebo zástupce skupiny), kterému jsou poskytovány sociální služby z důvodů její nepříznivé sociální situace.

Kromě triády nastupují další významné organizační složky KPSS, jsou jimi:

Veřejnost

Veřejností jsou myšleni všichni ostatní zájemci, kterých se sociální služby přímo nedotýkají, ale kterým není jejich fungování a poskytování lhostejné. Veřejnost, jsou též budoucí „potenciální“ uživatelé sociálních služeb, kteří jsou schopni a ochotni aktivně přispět k vytvoření plánu a k jeho realizaci.

Veřejnost je ta součást komunitního plánování, která musí být průběžně seznamována se záměry a výsledky plánu. Je nezbytné, aby se veřejnost procesu komunitního plánování účastnila od samého počátku.

Další organizace

Při přípravě KP jsou osloveny a vyzvány ke spolupráci místní organizace i zájmové skupiny, kterých se poskytování sociálních služeb dotýká. Mohou to být:

- veřejné instituce
- nemocnice
- úřad práce
- školy
- policie
- občanské iniciativy
- etnické skupiny

Čím rozmanitější a vyšší je míra zapojení dalších organizací, která se liší podle jejich dalšího podílu na naplňování cílů komunitního plánu, tím vyšší je efektivita celého procesu KPSS.

4.8.1 Řídící pracovní skupina

Zadavatel (obec) si vytvoří jednací řád, který stanoví způsob, jakým bude triáda spolupracovat. Následně se vytvoří řídicí skupina, která činí zásadní rozhodnutí a řídí celý proces KPSS.

Členové řídicí skupiny na ORP jsou zpravidla starostové členských obcí, projektový manažer a další zástupci veřejné správy. Dále jsou zde zástupci poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb.

4.8.2 Pracovní skupiny

Pracovní skupiny jmenuje řídicí skupina. Jsou taktéž tvořeny uživateli, poskytovateli a zadavateli sociálních služeb – i zde platí princip triády. Pracovní skupiny řeší konkrétní úkoly v rámci procesu KPSS, každá je zaměřená na specifické cílové skupiny. Jsou jimi:

- senioři
- zdravotně postižení
- nezaměstnaní
- rodiny s dětmi
- osoby v krizi

- osoby ohrožené sociálně patologickými jevy.

Pracovní skupiny jsou úzce specifikovány a hledají východiska pro uspokojení potřeb „své“ cílové skupiny. Členy pracovních skupin jsou i další odborníci zabývající se dotčenou problemovou skupinou. Nejčastěji to bývají lékaři, výchovní poradci ze škol, metodici prevence a jiné zainteresované osoby.

4.8.2.1 Jednací řád řídicí skupiny a pracovních skupin

Účastníci všech skupin dodržují tato základní pravidla:

- všichni jsme si rovni
- imunita na slovní projevy – to, co na pracovní skupině zazní, nebude proti nikomu použito
- to co nám neřeknete, nevíme, neznáme Vaše problémy – musíte nám je říct, pokud je chcete řešit
- pracovní skupina je otevřená – každý zájemce o danou problematiku je vítán
- rozhodujeme dohodou (shodou) – hlasování je až krajním řešením

Úkoly ve skupině jsou přijímány a odsouhlaseny pouze absolutní většinou, hlasování je doklad toho, že se skupiny neumí dohodnout a najít řešení přijatelné pro všechny zúčastněné.

4.9 Přínos komunitního plánování sociálních služeb

KPSS pro obec následující přínos (Metodické dovednosti v sociálních službách, 2007):

- systém sociálních služeb odpovídá zjištěným potřebám je schopen průběžně reagovat na změny
- finanční prostředky jsou vynakládány efektivněji
- radnice je vnímána jako partner, zvyšuje se identifikace veřejnosti s obcí
- veřejnost lépe přijímá jednotlivé kroky i konečná rozhodnutí
- naskýtají se lepší možnosti řešení (zpětná vazba, nápady, argumenty, spolupráce)
- systém sociálních služeb je srozumitelný

4.10 Obsah komunitního plánu

Komunitní plán splňuje základní formální náležitosti a má následující obsah:

- 1) popis a analýzu existujících zdrojů
- 2) statistické, sociologické a demografické údaje
- 3) popis a analýzu existujících přání a potřeb občanů v oblasti sociálních služeb
- 4) představu budoucnosti sociálních služeb – stanovení cílů a priorit rozvoje služeb
- 5) časový plán postupu prací a zásady, které je třeba při zpracování a naplňování plánu dodržovat
- 6) způsob, jakým budou jednotliví účastníci na různých úrovních zapojeni do vytváření a naplňování komunitního plánu – stanovení podílů odpovědnosti a závazků jednotlivých účastníků
- 7) způsob, jakým bude komunitní plán sledován, vyhodnocován a případně měněn

(Komunitní plánování – věc veřejná 2002 in Metodické dovednosti v sociálních službách, 2007)

4.11 Úskalí komunitního plánování sociálních služeb

Komunitní plánování sociálních služeb by se mělo vyvarovat několika základních úskalí (Úlehla 2004 in Metodické dovednosti v sociálních službách, 2007), na kterých by mohl komunitní plán ztroskotat, a těmi jsou:

- skutečnost, že uživatelé sociálních služeb jsou ze všeho nejvíce handicapováni právě tím, že sociální službu přijímají a využívají a tím pádem může vzniknout závislost na této službě. Podcenění této skutečnosti by mohlo zabránit uživatelům při zapojení do celého procesu;
- druhým úskalím může být delegování kompetencí – aby komunita mohla plánovat, musí se cítit kompetentní se k procesu komunitního plánování vyjadřovat. V praxi to znamená, aby obce maximálním způsobem zapojovaly veřejnost do procesu KPSS;
- nízká informovanost o sociálních službách.

5 PROCES KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Komunitní plánování jako takové probíhá ve třech fázích:

1. situační analýza
2. strategie
3. realizace - tvorba střednědobého plánu sociálních služeb.

5.1 Situační analýza

Situační analýza zpracovává dostupné dokumenty, vychází ze zhodnoceného střednědobého plánu, je doplněna o další aktuální údaje. Situační analýza staví na:

- a) místní demografické analýze (statistické informace o počtu obyvatel, věku, pohlaví, míře nezaměstnanosti, sociální úroveň obyvatelstva, statistika kriminality a jiné)
- b) analýze poskytovatelů sociálních služeb (to je především databáze poskytovatelů služeb, nabídka služeb, sídlo a kapacita, včetně finančních rozborů nákladů)
- c) analýza zdrojů systému sociálních služeb – zahrnuje zdroje lidské (kvalifikovaní pracovníci, dobrovolníci), materiální (majetek organizací) a finanční zdroje.

5.2 Strategie

Strategické plánování je proces, během kterého se utváří představa o tom, čím by se KPSS chtělo v budoucnosti zabývat, jaké konkrétní sociální služby a programy by chtěly nabízet a jaké kroky budou muset podniknout, aby své záměry mohly učinit.

Během strategického plánování se uskutečňují, strategické rozhodnutí, vznikají strategické záměry a je třeba formulovat, vyhodnocovat a vybírat vhodné strategie k dosažení těchto plánů. (Metodické dovednosti v sociálních službách, 2007)

5.2.1 SWOT analýza

SWOT analýza, jinými slovy také analýza potřeb, je častým pracovním nástrojem, který pomáhá shrnout a zaznamenat poznatky dané situace a současný stav dění. Lze jí využít ve všech fázích procesu komunitního plánování.

SWOT analýza popisuje skutečný stav, potřebné změny a případná rizika. Dále nastiňuje kroky nezbytné pro přeměnu slabých stránek do silných a upozorňuje, jak případná rizika eliminovat.

SWOT je zkratka složená ze začátečních písmen anglických termínů:

S-trengths	silné stránky
W-aknesses	slabé stránky
O-pportunities	příležitosti
T-hreats	ohrožení

Podkladem pro zpracování SWOT analýzy jsou většinou zmapované výsledky těch šetření, kterým se bude SWOT analýza věnovat. Samotné zpracování SWOT analýzy bývá docela obtížné, často se zde využívá principu brainstormingu (bouření mozků – víc hlav má více nápadů).

Jednoduše lze SWOT-ku znázornit v následující tabulce:

Silné stránky (Strenghts) + (plusy)	Slabé stránky (Weaknesses) - (mínusy)
Analýza vnitřního stavu	Analýza vnitřního stavu
Příležitosti (Opportunites) + (plusy)	Ohrožení (Threats) - (mínusy)
Analýza vnějších okolností	Analýza vnějších okolností

Přestože SWOT analýza často mapuje především stávající stav, lze jí využít jako dlouhodobé měřítko stavu systému sociálních služeb.

Ve SWOT analýze je podstatné docílit toho, aby se alespoň některé slabé stránky podařilo přesunout do stránek silných, resp. najít řešení, jakým způsobem by to prakticky šlo provést.

SWOT analýza sociálních služeb ve Zlínském kraji v roce 2011 (Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji, 2011, s. 65):

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Existence sítě sociálních služeb s potenciálem dalšího rozvoje. • Pozitivní přínos individuálního projektu „Poskytování služeb sociální prevence ve ZK“ (finanční zajištění, kvalita a rozvoj sociálních služeb). • Zavedení systému sledování a vyhodnocování měřitelných ukazatelů v oblasti poskytování sociálních služeb (benchmarking). • Zajištění podpory zvyšování kompetencí pracovníků v sociálních službách formou vzdělávání. • Probiňující (komunitní) plánování rozvoje sociálních služeb na úrovni většiny obcí/mikroregionů, zpracovaný a pravidelně aktualizovaný střednědobý plán rozvoje sociálních služeb kraje. • Zmapování sítě sociálních služeb v Katalogu poskytovatelů sociálních služeb. • Zlepšení a zvýšení intenzity komunikace ZK s poskytovateli sociálních služeb. • Komunikace a výměna zkušeností mezi poskytovateli. • Motivace poskytovatelů a pracovníků sociálních služeb v přímé péči. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerovnoměrné pokrytí území kraje sociálními službami. • Nedostatečná informovanost veřejnosti o sociálních službách. • Není k dispozici analýza kvality sociálních služeb. • Nedostatečná finanční podpora z rozpočtu Zlínského kraje. • Neexistence relevantních údajů o velikosti a struktuře cílové skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením. • Nedostatečná podpora pečujících osob vč. osob, které převzaly do péče nezletilé děti. • Nedostupnost terénních a ambulantních služeb vč. odborného sociálního poradenství. • Neexistence komplexu služeb pro osoby s chronickým duševním onemocněním. • Nedostatečné pokrytí službami (zejména pobytovými) pro osoby propuštěné z psychiatrické léčebny a osoby ohrožené sociálním vyloučením s kumulovanými problémy. • Bariérovost.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Transformace pobytových služeb nevyhovujících standardům moderně poskytovaných sociálních služeb ve služby poskytované v přirozeném prostředí uživatelů. • Zapojení rodinných příslušníků do řešení nepříznivé sociální situace blízkých osob. • Zavádění legislativních opatření podporujících terénní a ambulantní služby do praxe. • Vzájemné provázání sociálních služeb a zajištění návaznosti na další služby (zejména zdravotnictví a školství). • Změna vybraných ustanovení zákona o sociálních službách. • Zlepšení kontroly účelového využití příspěvku na péči. • Podpora dobrovolnictví. • Větší angažovanost obcí. • Možnost využití dat z existujícího veřejného registru MPSV a možnost využití dat z výkazů o poskytovaných sociálních službách z nového zdroje MPSV OK poskytovatel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Možný nárůst uživatelů sociálních služeb v souvislosti se stárnutím populace. • Snižování finanční podpory ze všech zdrojů financování (dotace z veřejných rozpočtů, důchody, příjmy od zdravotních pojišťoven atd.) • Nejistota, nestabilní systém a nedostatečné financování sociálních služeb. • Nezajištění možnosti pokračování individuálního projektu „Poskytování služeb sociální prevence ve Zlínském kraji“. • Financování a podpora sociálních služeb bez ohledu na náročnost a bezúhradovost služby. • Prohlubující se existenční problémy osob v nepříznivé sociální situaci a jejich rodin (např. bydlení, nezaměstnanost, zhoršení zdravotního stavu, zadluženost). • Resortismus přetrvávající v řešení problematiky osob nacházejících se v nepříznivé sociální situaci. • Špatná dopravní dostupnost pro poskytovatele v odlehlých lokalitách. • Neexistence potřebných statistických údajů o kvantifikaci cílové skupiny osob se zdravotním postižením, vč. specifických podskupin. • Neúměrné zatěžování narůstající administrativou na úkor sociální práce

5.3 Realizace

Pokud jsou definovány problémy, které je třeba řešit a stanoveny dlouhodobé cíle, proběhla analýza jednotlivých aspektů problému, přichází na řadu vypracování plánu rozvoje sociálních služeb. Tento plán je prostředníkem mezi stanovenými cíli a strategiemi plánování. V podstatě jde o konkrétní návod, jak dosáhnout cílů vytýčených ve strategickém plánu a jak naplňovat poslání účastníků plánovacího procesu.

Prakticky je výstupem střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, který přináší veškeré výše uvedené postupy.

Plán rozvoje sociálních služeb musí obsahovat následující výstupy:

- celkový cíl
- dílčí cíle
- kroky v rámci jednotlivých dílčích cílů.

5.3.1 Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb

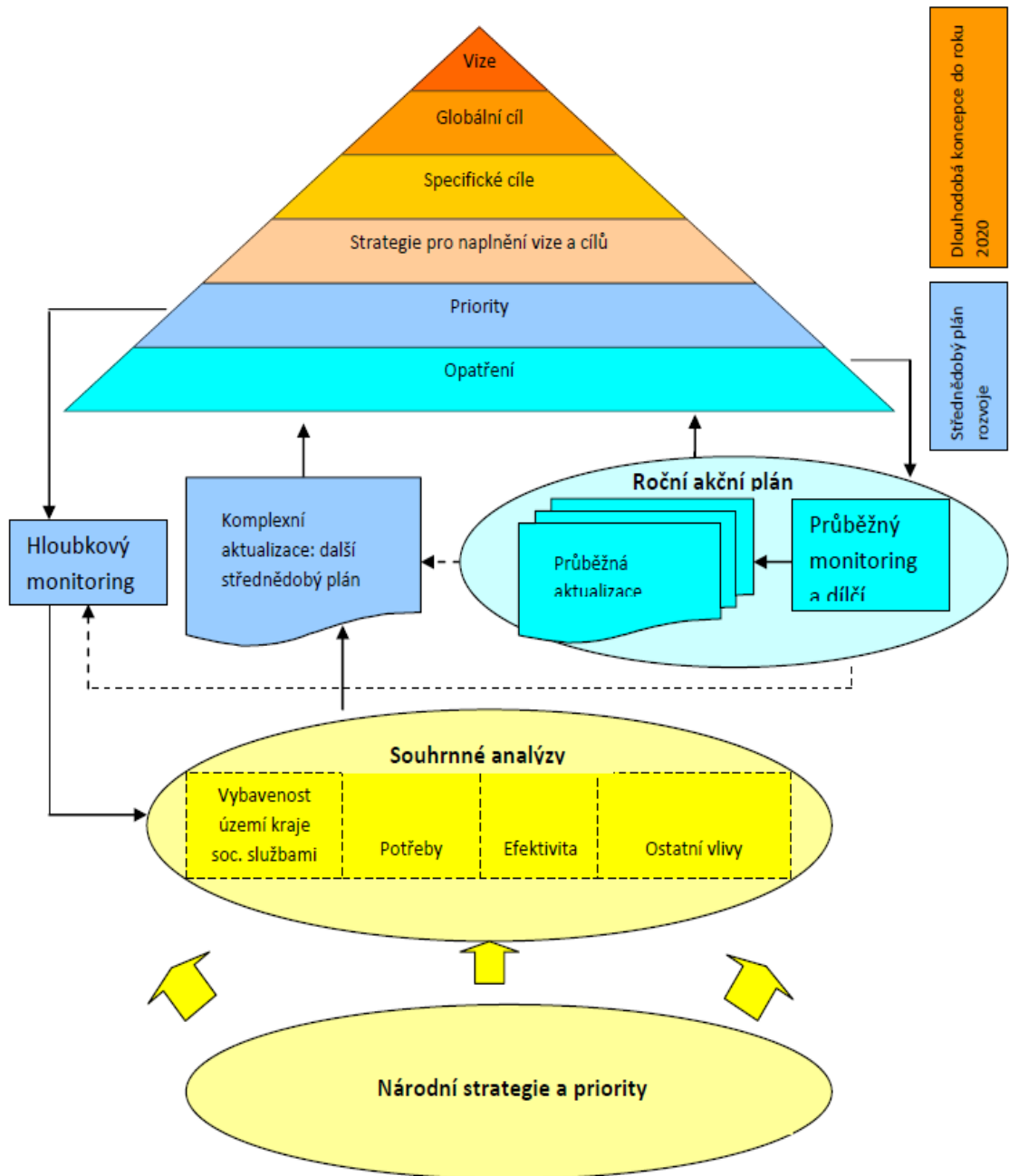
„Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb je významný strategický dokument pro oblast poskytování sociálních služeb v daném regionu, jehož úkolem je mimo jiné vymezit, sociální služby, které budou v určitém období na území daného kraje podporovány. Zpracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb je upraveno v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Důležitost dokumentu tohoto charakteru vyplývá již ze zakotvení zákonné povinnosti k jeho zpracování, která je adresována krajům. Soulad s plánem je pak jedním z hlavních kritérií při rozdělování finančních prostředků v rámci dotačního řízení.“

(Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro 2012-2014, str. 4, 5)

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb je dokument, který je výstupem aktivního zjišťování potřeb a analýzy existujících zdrojů v určitém kraji. Tento dokument se zpracovává v souladu se zákonem o sociálních službách 108/2006 Sb. a strategickými dokumenty na národní a krajské úrovni. Při jeho tvorbě je využita znalost území zástupců jednotlivých obcí s rozšířenou působností v rámci kraje, dále zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb nebo zástupců osob, kterým jsou sociální služby určeny i dalších odborníků na problematiku jednotlivých cílových skupin.

Plánování sociálních služeb ve Zlínském kraji výborně zakresluje tento graf:

(Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro 2012-2014, s. 6)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 DESIGN VÝZKUMU

Ve své práci se zaměřím na konkrétní zadavatele sociálních služeb (starosty malých obcí), kteří by mi mohli pomoci odhalit, přímo na základě vlastních zkušeností, silné stránky i slabiny komunitního plánování v otrokovickém regionu a dále v této souvislosti přínos KPSS pro malé obce. Usuzuji, že především zadavatelé sociálních služeb mají klíčové a konkrétní zkušenosti s dosavadním průběhem komunitního plánování, proto bych tyto praktické poznatky vzájemně konfrontovala.

Předpokládám, že osobní kontakt a přímý rozhovor s účastníky sociálních služeb bude přínosem i pro praktické využití při koloběhu vytváření KPSS v dalších letech, potažmo při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb ve Zlínském kraji.

6.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je v podstatě zjistit přínos projektu KPSS z pohledu starostů malých obcí otrokovického regionu jako zadavatelů komunitního plánování sociálních služeb.

6.1.1 Hlavní výzkumná otázka

Výzkumná část poskytne odpověď na hlavní výzkumnou otázku:

„Jak zadavatelé, starostové, vnímají přínos komunitního plánování sociálních služeb pro malé obce?“

V rámci komunitního plánování nejčastěji probíhají dotazníková šetření ohledně potřebnosti té které služby v obci. Při výzkumu je však směrodatný názor starostů, kteří jsou jako zadavatelé základním stavebním kamenem komunitního plánování, a jejich postoj k sociální problematice v obecné rovině. Proto byla využita metoda kvalitativního způsobu výzkumu, protože kvalitativní výzkumem lze získat o jevu detailní informace, které se kvantitativními metodami obtížně podchycují (Strauss – Corbinová, 1999).

Kvalitativní výzkum klade důraz především na vytvoření důvěryhodného vztahu mezi výzkumníkem a respondentem za použití metody, která napomůže pochopit pocity, postoje a také náhled na danou problematiku. (Gavora, 2000)

Dle Švaříčka – Šeďové (2007) je kvalitativní výzkum založen hlavně na práci se slovy a s textem a hlavním úkolem výzkumníka je pochopit v maximální možné míře situaci tak, jak ji sami vnímají samotní aktéři sociální reality. V podstatě *„jde o to do hloubky a kontextuál-*

ně zakotveně prozkoumat určitý široce definovaný jev a přinést o něm maximální množství informací.“ (Švaříček – Šed'ová 2007, s. 159)

Podle Dismana (2002) není cílem kvalitativního výzkumu ověření teorie, ale její vytváření.

Maňák – Švec (2004) mluví o tom, že výzkumné metody vycházejí z charakteristiky problému, kterému se musí přizpůsobit. Funkcí výzkumu je analýza jevů a následná syntéza jejich zjištěných projevů s cílem umožnit extrapolaci ověřených faktů, případně jejich využití.

6.2 Výzkumný vzorek

Jsou jasně daná kritéria pro vybraný vzorek: respondenti budou z řad starostů malých obcí v ORP Otrokovicko. Výzkumný vzorek je tedy předem nějakým způsobem priority determinován co do své struktury (Švaříček – Šed'ová, 2007).

Proto bylo záměrným výběrem osloveno deset starostů malých obcí, jež jsou členy ORP Otrokovice, jsou zapojeni do komunitního plánování sociálních služeb nebo se nějakým jiným významným způsobem do této činnosti prakticky zapojují.

Všichni dotazovaní jsou starosty základních, tedy „jedničkových“ obcí, mají na starosti celou samosprávu obce a provádějí pouze některé úkony v rámci státní správy. Jsou tedy starosty těch obcí, které jsou základní organizační složkou státu. To by mělo do jisté míry zajistit, že podmínky života obyvatel v jednotlivých obcích jsou velmi podobné a výsledky výzkumu tedy budou srovnatelné.

Všichni dotčení byli osloveni při pořádání konference ohledně plánování a financování sociálních služeb, která proběhla v MěÚ Otrokovice v únoru 2012, samotný výzkum se uskutečnil v měsících únoru a březnu 2012.

6.3 Typ výzkumu a jeho metody

Hlavní výzkumnou metodou je hloubkový rozhovor. Dle Švaříčka – Šed'ové (2007) je hloubkový rozhovor nejčastěji používanou metodou sběru dat, jež můžeme definovat jako nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek.

V našem případě bylo použito jednou z metod hloubkového rozhovoru, a to polostrukturovaného rozhovoru – interview. Polostrukturovaný rozhovor vychází z předem připraveného seznamu témat a otázek (Švaříček – Šedová, 2007). Polostrukturovaný rozhovor byl zvolen také z důvodu, že se jedná o nejběžnější a nejpříjemnější způsob lidské komunikace.

Bylo tedy vytvořeno celkem 13 základních otázek, jež byly kladeny vybraným starostům. Na základě doplňujících otázek tazatelka získala cenné informace k požadovanému tématu.

„Interview (rozhovor) je veľmi stará a často používaná metóda → dotazování v → pedagogickom výzkume, vývoji alebo vo vyhodnocování (evalvacii) na zisťovanie špecifických a podrobných informácií o osobných znalostech (čo osoby vedia, jako nazerajú alebo naopak), o hodnotových postojích (jako o čom zmyšľajú či nezmyšľajú) a o ich preferenciách (čo majú radi, čo si cenia, čo chcú a potrebujú alebo naopak) pomocou série ústnych otázok vhodných na riešenie zvoleného problému skúmania.“ (Maňák - Švec 2005, s. 49)

Polostrukturovaný rozhovor dává výzkumníkovi prostor dávat doplňující otázky tak, aby se dobral požadovaného cíle a odpovědí, které by se tématu přímo dotýkaly. Dotazovaným dává poměrně široký prostor k odpovědím. Jeho výhodou je bezesporu nekonformnost, možnost navození přirozené komunikace, mantinely rozhovoru nejsou nijak zásadně ohraničeny a je tedy předpoklad získat bezprostřední odpovědi, které dají výzkumu potřebnou hloubku.

Následně bude provedena obsahová analýza dat a otevřené kódování.

7 REALIZACE A ZPRACOVÁNÍ VÝZKUMU

Po stanovení základních výzkumných otázek nastává samotná realizace výzkumu. Nyní bude popsán průběh výzkumu a způsob, jak celý proces v této fázi probíhal.

7.1 Realizace výzkumu

Každý oslovený starosta byl navštíven v jeho pracovně na daném obecním úřadě tak, aby měl kolem sebe přirozené prostředí. Sezení trvalo vždy zhruba hodinu. Délka jednotlivých rozhovorů trvala 20 – 30 minut, podle toho, jak moc byl dotazovaný komunikativní a ochoten se k dané problematice vyjadřovat.

Jednotlivé rozhovory byly zaznamenány na diktafon, tímto způsobem proběhla fixace získaného materiálu na média. Vzhledem k získaným citlivým údajům byly všechny rozhovory převedeny do písemné podoby a následně smazány. Přepis všech rozhovorů byl předán respondentům ke schválení a podpisu.

Všichni starostové byli před počátkem rozhovoru seznámeni se souhlasem o provedení rozhovoru a s prohlášením, že rozhovor bude použitý výhradně pro účely této diplomové práce. Žádný z oslovených rozhovor neodmítl, naopak se tazatelka setkala s velmi vstřícným přístupem o dané problematice hovořit.

Zaznamenané rozhovory v písemné podobě jsou přílohou této diplomové práce.

7.2 Zpracování výzkumu

Výstupy z výzkumu byl proveden prostřednictvím otevřeného kódování.

„Základem procesu kódování jsou dva analytické postupy, jejichž podstata se však s typem kódování mění. První se týká porovnávání a druhý kladní otázek. Zakotvená teorie je díky nim v literatuře zmiňována jako „neustále porovnávající metoda analýzy“. Tyto dva postupy dodávají pojmům v zakotvené teorii přesnost a specifčnost“. (Strauss – Corbinová 1999, s. 43).

Maňák – Švec (2005, s. 52) definují kódování jako způsob analýzy dat, kdy „výzkumnému materiálu, který má např. podobu textu, jsou přiřazovány kódy v podobě symbolů. Jejich pomocí je možné výzkumná data třídit, typizovat (strukturovat) a současně „komprimovat“ –

parafrázované části textu se uspořádávají podle určitých témat, přičemž dochází k obsahové redukci“

Švaříček – Šed'ová (2007) hovoří o kódování jako o základní analytické technice, která je jádrem zakotvené teorie.

Odpovědi na jednotlivé otázky byly seskupeny do tabulek tak, aby text odpovědí byl co nejpřehlednější a srovnatelný. Původně byly jednotlivým otázkám přiřazeny „kódy“, pomocí kterých mělo být zodpovězeno jednotlivě, na každou otázku zvlášť. Při vyhodnocování výzkumu však vyvstaly z odpovědí čtyři kategorie, které spolu velmi úzce souvisely, a to:

1. INFORMACE
2. ZPĚTNÁ VAZBA
3. DOPAD KPSS NA OBCE
4. OSOBNÍ POSTOJ STAROSTŮ

K těmto kategoriím proto byly přiřazeny odpovědi z otázek v rozhovoru, které s daným tématem (kategorií) přímo souvisely.

Výzkum vycházel z předpokladu, že podstatou kvalitativního výzkumu je do široka rozproštěný sběr dat bez toho, že by už na počátku byly ustanoveny základní proměnné. Stejně tak není výzkumný projekt závislý na teorii, kterou již před tím někdo vybudoval. (Švaříček – Šed'ová, 2007)

Z podrobných odpovědí byly analyzovány kódy, které pomohly celou problematiku pochopit a zodpovědět hlavní výzkumnou otázku.

Tabulka s kódy je součástí analýzy každé jednotlivé kategorie, následuje písemný výstup se slovním zhodnocením. Celkové shrnutí a zodpovězení hlavní výzkumné otázky je pak znamenáno v závěru diplomové práce.

„Hypotézy či teorie vzniklé na základě kvalitativního výzkumu však není možné zobecňovat. Jsou platné právě jen pro vzorek, na kterém byla data získána.“ (Švaříček – Šed'ová 2007, s. 25)

8 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE

8.1 Analýza výzkumu

Obecné informace o respondentech – otázka č. 1:

Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb v ORP Otrokovice?

Respondenti	KPSS ano - ne	Muž - žena	Počet obyvatel obce	Počet volebních období, po která vykonává funkci starosty
Starosta 1	ano	muž	855	5
Starosta 2	ano	muž	1830	1
Starosta 3	ano	muž	1125	2
Starosta 4	ano	muž	300	2
Starostka 5	ano	žena	420	1
Starostka 6	ano	žena	400	2
Starosta 7	ne	muž	250	1
Starosta 8	ne	muž	2500	1
Starosta 9	ne	muž	330	2
Starosta 10	ne	muž	1710	1

Výstup z otázky č. 1:

První položená otázka byla víceméně informativní. Bylo osloveno celkem 10 starostů a starostek – respondentů, z toho osm mužů a dvě ženy. Šest obcí je zařazeno do procesu komunitního plánování v Otrokovickém regionu, čtyři obce se doposud nepřipojily. Velikost jednotlivých obcí je od 250 do 2500 obyvatel – všechny obce jsou „jedničkové“, tzv. malé obce. Pro doplnění je uvedena i délka volebního období, po které jednotliví starostové vykonávají v té které obci funkci starosty. Volební období trvá vždy 4 roky, v říjnu roku 2012 uplynou 2 roky od posledního zvolení do funkce starosty.

Kategorie I. – INFORMACE

K této kategorii se vztahují otázky z rozhovoru číslo 2, 5, 9:

2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?

Otázka 2	Kategorie INFORMACE – analýza kódů
Starosta 1	<i>Vím, ale nevytahujeme z toho nic, pouze dotace, která je daná státem.</i>
Starosta 2	<i>V procentech můžu? Tak 75%.</i>
Starosta 3	<i>No tak určitě to víme. ...obce mají povinnost sociální služby rozvíjet, ale vesměs jsou pro všechny limitující ty finanční prostředky.</i>
Starosta 4	<i>Řekl bych okrajově.</i>
Starostka 5	<i>Ano, pokud vím, komunitní plánování vzniklo, aby bylo možné získat peníze na rozvoj sociálních služeb.</i>
Starostka 6	<i>Víme, ale my na peníze na sociální služby nedosáhneme, tak asi...</i>
Starosta 7	<i>To pořádně nevím.</i>
Starosta 8	<i>Vím, že tam byly výstupy z dotazníkového šetření. V obci proběhl nějaký průzkum, co by se mohlo, mělo udělat a tak dále. Ovšem já tady k tomu řeknu, že je krásné některé věci vědět, ale na druhou stranu na to musím i mít.</i>
Starosta 9	<i>Tak, mám o tom nějakou představu, ale nevyužíváme.</i>
Starosta 10	<i>Minimálně.</i>

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

Otázka č. 5	Kategorie INFORMACE – analýza kódů
Starosta 1	<i>V podstatě ne, veřejnost do toho nezatahujeme, je to vyloženě záležitost obce a cílové skupiny senioři.</i>
Starosta 2	<i>Dělal se dotazník mezi občany.</i>
Starosta 3	<i>V obci proběhl v rámci KPSS před několika lety dotazník ohledně rozvoje sociálních služeb a potřeb.</i>
Starosta 4	<i>Dělali jsme v minulosti dotazník. Z tohoto dotazníku vyplynula potřeba plynofikace obce.</i>
Starostka 5	<i>Už tak před čtyřmi lety u nás v obci proběhlo dotazníkové šetření pro KPSS zaměřené na cílovou skupinu „rodiny s dětmi“.</i>
Starostka 6	<i>Ano, to se dělá. Zástupkyně naší obce, která chodí na pracovní skupinu senioři... přenáší informace tam a zpátky (klub seniorů), takže mezi ty občany se to dostane.</i>
Starosta 7	Bez odpovědi.
Starosta 8	<i>Některé cílové skupiny ano, především senioři a tělesně postižení.</i>
Starosta 9	<i>Nezjišťujeme.</i>
Starosta 10	Bez odpovědi.

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

Otázka 9	Kategorie INFORMACE – analýza kódů
Starosta 1	<i>Letáky, kalendáře, vývěsky, rozhlas, kabelová televize. Informace přímo na obecním úřadě nebo na DPŠce</i>
Starosta 2	<i>Kabelovka, internet, v novinách, obecní tisk, letáky. .. je aktivní Klub seniorů, ve školce, ve škole na nástěnkách.</i>
Starosta 3	<i>Osobní nabídkou, informace přes kabelovou televizi, na besedě s důchodci, letáky tady k dispozici přímo na obecním úřadě, v ordinaci lékaře, na internetu, vytipované domácnosti dostaly katalog sociálních služeb přímo do poštovní schránky.</i>
Starosta 4	<i>Na netu, na nástěnce, v obchodě i na obecním úřadě.</i>
Starostka 5	<i>Informační kanál naší kabelové televize, webové stránky obce. Potenciální zájemci o služby a sociálně slabší rodiny dostaly přímo do domu katalog sociálních služeb na Otrokovicku. Vloni na Besedě s důchodci zástupci charity hovořili o nabídce svých služeb a zanechali dostatek letáků. Ty jsou k dispozici v čekárně lékaře v budově obecního úřadu. Občané vědí, že pokud je nějaký problém, mohou se obrátit na mě (myšlena osoba starosty) nebo na někoho v naší kanceláři na úřadě</i>
Starostka 6	<i>Vývěsky, letáky, klub důchodců.</i>
Starosta 7	<i>Nijak. Něco tady na úřadě, ale ani to není nutné. Oni o tom Ti, kterých se to týká, vědí. Plánujeme něco dát na internet, ale tam z těch starých stejně nikdo nechodí, oni se přijdou zeptat přímo ke mně domů.</i>
Starosta 8	<i>V místních novinkách, možná něco na internetu.</i>
Starosta 9	<i>Veřejným rozhlasem, případně besedou, na úřadě, letáky dáváme lidem do domácností.</i>
Starosta 10	<i>V místních novinách, včetně ceníku služeb. Dále čas od času informujeme občany v kabelové televizi a na internetových stránkách obce. Letáky jsou k dispozici také v budově OÚ – v ordinaci lékaře</i>

Výstup z kategorie INFORMACE

I.	Kategorie INFORMACE
Kódy	Pouze okrajová znalost Teoretické znalosti Praktické nevyužívání Výstupy z dotazníkového šetření Cílená informovanost Tiskoviny Místní média Osobní kontakt

Na základě provedeného výzkumu jsem analyzovala kategorii nazvanou INFORMACE, která dokumentuje, jakým způsobem funguje probíhající komunikace uvnitř celé skupiny KPSS.

Z této kategorie vyplývá, že starostové z valné většiny jsou informováni o tom, na jakém principu probíhá systém KPSS. Vědí, že je z projektu lze získat finanční prostředky potřebné pro rozvoj sociálních služeb obce nebo regionu, ale naprostá většina z nich s KPSS neumí operativně pracovat a komplexně zcela nechápou jeho podstatu.

Naprostá většina z respondentů uvedla, že občané jejich obce, tedy uživatelé, informují o svých potřebách obce jako zadavatele, prostřednictvím dotazníkových šetření a na osobních setkáních představitelů obce a občanů.

Dále z kategorie vyplývá, že občané v obcích jsou velmi dobře informováni o nabídce dostupných sociálních služeb. Využívají k tomu letáky, brožury, katalogy, místní média a tiskoviny.

Kategorie II. – ZPĚTNÁ VAZBA

K této kategorii se vztahují otázky z rozhovoru číslo 6, 7, 8, 10, 11, 12:

Otázka 6	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA – analýza kódů
Starosta 1	<i>Senioři, na další problémy nenarážíme</i>
Starosta 2	<i>Máme bezdomovce, řešili jsme děti a seniory.</i>
Starosta 3	<i>..kam umístit staré lidi do pečovatelského domu, drogy, samotné matky s dětmi, problémy v neúplných rodinách, domácí násilí jak fyzického tak psychického charakteru, a to i latentní, alkohol, finanční problémy lidí a s tím následně spojené exekuce, zneužívání majetku a financí u lidí mentálně slabších.</i>
Starosta 4	<i>Bezdomovectví. Jinak nás pálí soužití mladých se starýma - mladí se zadluží a pak chodí exekutoři</i>
Starostka 5	<i>umístit staršího člověka někam do domova důchodců</i>
Starostka 6	<i>máme postiženou holčičku...od 1.1. 2012 snížené sociální dávky, maminka musela jít do práce z finančních důvodů</i>
Starosta 7	<i>asistenční služby pro seniory...jiné cílové skupiny nemáme</i>
Starosta 8	<i>problematické chování mládeže</i>
Starosta 9	<i>Senioři starší, věkově tak 60 – 80 let.</i>
Starosta 10	<i>Sociální problémy se týkají pouze starých občanů v obci</i>

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedosta-
tečné?

Otázka 7	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA – analýza kódů
Starosta 1	<i>Já nepostrádám žádné zatím sociální služby.</i>
Starosta 2	<i>Necítil bych to tak. Může se zdát, že máme málo služeb, ale ono těch baráků je víc, než by bylo potřeba. Měli bychom sociální problémy tohoto charakteru řešit naprosto jinak. Bude-li dobře fungovat rodina, tak sociálních služeb ještě o polovinu ubude.</i>
Starosta 3	<i>Terénní pečovatelskou službu – byla zrušena z finančních důvodů a opravdu v obci chybí (i když paní v některých úkonech pokračuje v rámci dobrých sousedských vztahů.) Co mě dál dost vadí, že přestal do obce dojíždět lékař – diabetolog a dětská lékařka. “</i>
Starosta 4	<i>Já si myslím, že ted' je tady všechno, jen jde o to, aby to ty cílové skupiny věděly.</i>
Starostka 5	<i>Nevím o žádných, které by chyběly. Pokud vím, Otrokovice jsou pověstné množstvím zařízení a zřízených sociálních služeb.</i>
Starostka 6	<i>My ani nic nepostrádáme.</i>
Starosta 7	<i>Nepostrádáme služby, postrádáme peníze.</i>
Starosta 8	<i>Já bych to neviděl tak tragicky. Dostupnost sociálních služeb tu je. Samozřejmě je to o jejich finanční náročnosti....</i>
Starosta 9	<i>S nedostatkem služeb nemáme zkušenost, zatím je to v pohodě. Za tu dobu, co jsem starosta, nám nic nechybělo</i>
Starosta 10	<i>Žádné.</i>

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

Otázka 8	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA – analýza kódů
Starosta 1	<i>My nemáme nepotřebné. Máme a využíváme jenom ty, které potřebujeme.</i>
Starosta 2	<i>Nevím o žádných, spíš je jich až moc</i>
Starosta 3	<i>Takové tady nevidím.</i>
Starosta 4	<i>To bych ani netvrdil. Já si myslím, že ne.</i>
Starostka 5	<i>Pro naše občany je jich nepotřebných dost.</i>
Starostka 6	<i>Nám všechny, nebo teda naprostá většina.</i>
Starosta 7	<i>Nic.</i>
Starosta 8	<i>Tak to nevím, těžko bych to definoval.</i>
Starosta 9	<i>Nevím.</i>
Starosta 10	<i>Pokud vím, rozsah nabízených služeb je obrovský, většinu z nich občané naší obce vůbec nevyužijí.</i>

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

Otázka 10	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA – analýza kódů
Starosta 1	<i>Spolupráce je vcelku velice slušná, nemáme zatím žádné problémy.</i>
Starosta 2	<i>O té spolupráci jsem už mluvil – s Otrokovicemi to není vždy úplně ideální, v Napajedlích máme smlouvu a tam se domluvíme.</i>
Starosta 3	<i>Na ORP Otrokovicko a komunitní plánování a vůbec na sociální služby v regionu nedám dopustit, to je můj názor. Protože ještě nikdy to spojení nesehalo, ať jsme se dostali do jakkoli zapeklité situace.</i>
Starosta 4	<i>Tak to spíš bych řekl, že určitě kladně. Oni zájem mají s obcí spolupracovat.</i>
Starostka 5	<i>Oni se snaží svoji službu udržet, takže se snaží, aby byly vztahy co nejlepší, a my jsme tomu moc rádi. Komunikujeme převážně na řídicí skupině KPSS nebo přímo, pokud potřebujeme vyřešit nějaký problém.</i>
Starostka 6	<i>To co my potřebujeme, je naprosto v pohodě, ale je toho fakt minimum.</i>
Starosta 7	<i>Spolupráce s otrokovickou charitou je teď dost špatná...v naší obci poslední dobou neproběhla ani Tříkrálová sbírka, protože ta komunikace mezi obcí a charitou dobře nefunguje...charita se dost trhla, ty peníze asi zase nejsou. Jinak s Napajedelskou pečovatelskou službou je to lepší.</i>
Starosta 8	<i>Ty sociální služby se samozřejmě snaží, ale taky musí počítat peníze - oni se musí udržet ekonomicky nad hladinou.</i>
Starosta 9	<i>Spolupráce s pečovatelskou službou nebo s ORP-éčkem i s krajem je vynikající, metodika a tak, ale na naše podmínky je to prostě zbytečné. My to třeba ani nevyužijeme, nás to netrápí.</i>
Starosta 10	<i>Nebyl zatím problém.</i>

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

Otázka 11	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA – analýza kódů
Starosta 1	<i>Zpětná vazba existuje, poskytovatelé dělají přednášky, chodí za těma lidmi, co jim ještě můžou nabídnout, vylepšit, ptají se, co by si přáli.</i>
Starosta 2	<i>Co se týká starých občanů, ty každoročně před Vánoce navštěvujeme v domovech důchodců. Zjistíme, jak jsou na tom ti lidé zdravotně, jak se pohybují a jak je o ně postarané.</i>
Starosta 3	<i>Já to vztahuji přímo k té řídicí skupině, dostáváme zápisy, máme informace od poskytovatelů z první ruky. A je tu také náš vlastní zájem o občany – za seniory jezdíme před Vánoce ... tak se toho dozvíme sami nejlíp</i>
Starosta 4	<i>Záleží, jak od kterých. Ale tam kde máme třeba umístěné občany, tam určitě ano, tam zpětná vazba je.</i>
Starostka 5	<i>Přímá zpětná vazba není. Když vlastně umístíme našeho občana do nějakého zařízení (a mluvím zase o seniorech), stává se automaticky občanem města, ve kterém se zařízení nachází. Takže je spíš zájem z naší strany zjistit, jak se těm lidem daří, zda jsou spokojeni a slouží jim zdraví. Jinak dostáváme například z Charity sv. Anežky v Otrokovicích písemné výroční zprávy z některých zařízení, kde je čitelné, jak zařízení funguje, pro kolik osob a jak je financováno.</i>
Starostka 6	<i>Ne, ani se k tomu nijak nedostaneme. Spíš před Vánoce jezdíme sami a vidíme, jak se Ti naši bývalí občané mají.</i>
Starosta 7	<i>To jde mimo nás. Nám přijde jednou za rok faktura od pečovatelské služby až za vykonané služby.</i>
Starosta 8	<i>U nás v obci provozuje pečovatelská služba Kroměříž DPS-ku a ta zpětná vazba tam je. My nejsme přímo zřizovatel, pouze ji do jisté míry to dofinancováváme, ale ta zpětná vazba je dána smluvně – jakýmsi způsobem po účetních uzávěrkách</i>
Starosta 9	<i>Tady je to možná spíš zájem osobní. Pokud toho člověka jdeme navštívit, tak nás zajímá, jak se mu daří, ale jinak ne.</i>
Starosta 10	<i>Vůbec nevím, zda funguje, jestli vůbec.</i>

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

Otázka 12	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA – analýza kódů
Starosta 1	<i>Nezměnilo se vůbec nic. Hledají se cesty, jak získat prachy, aniž bychom tu službu opravdu potřebovali.</i>
Starosta 2	<i>Ne. Co si budeme nahlávat, veškeré aktivity jsou závislé pouze na penězích. My máme jako malé obce úplně jiné rozpočty a úplně jiné možnosti, než město. Musíme šetřit, nejdřív musíme uspokojit základní potřeby obce a teprve pak vymýšlet. Co se týče sociální oblasti, snažíme se nabízené služby přiblížit lidem.</i>
Starosta 3	<i>Co bychom dělali, kam bychom došli, kdybychom nevěděli, kam vlastně máme jít? Komunitní plánování nás nasměrovalo to v této oblasti, pomohlo nám pochopit a vyřešit řadu problémů v sociální oblasti</i>
Starosta 4	<i>Kvalitativně určitě ano, spolupráce při umisťování starých lidí je rychlejší – ale minimálně je snaha o lepší spolupráci.</i>
Starostka 5	<i>My jsme malá dědina a zatím žádné zásadní změny nepociťujeme; snad jen přibylo papírování a pracovních schůzek, takže máme trochu přehled, co se kde děje.</i>
Starostka 6	<i>Nezměnilo. Možná přibylo papírování, že nám jich Otrokovice víc posílají.</i>
Starosta 7	Bez odpovědi.
Starosta 8	<i>Spíš to povědomí, myslím si, že nějaké je. Ale jsem přesvědčen, že by to mělo být takové přirozené, než nějaké naplánované.</i>
Starosta 9	Bez odpovědi.
Starosta 10	<i>Nezměnilo se pro žádného starostu vůbec nic.</i>

Výstup z kategorie ZPĚTNÁ VAZBA

II.	Kategorie ZPĚTNÁ VAZBA
Kódy - související pojmy	Cílové skupiny Dostatek sociálních služeb Dosažitelnost Dobré sousedské vztahy Osobní zájem Povědomí Kooperace Stagnace

Tato kategorie přinesla informace ohledně zpětné vazby mezi účastněnými stranami KPSS.

V malých obcích je největší poptávka po službách týkajících se seniorů. Ostatní cílové skupiny v obcích je třeba řešit, ale jejich četnosti a s tím související požadavky na služby jsou mizivé. Všichni starostové hodnotí nabídku sociálních služeb jako dosažitelnou a pro svoje potřeby naprosto dostačující a dostupnou. Redundance služeb nebyla zjištěna.

Také kooperaci mezi poskytovateli a zadavateli hodnotí téměř všichni velmi pozitivně, dvě obce nemají dobré osobní zkušenosti.

Naprostá většina starostů projevuje osobní zájem o své občany (seniory), kteří jsou umístováni v institucích a často již nejsou nadále občany dotčené obce. Tento osobní zájem se projevuje tak, že navštěvují seniory kolem Vánoc v domovech, ve kterých právě pobývají. Dalším výrazným znakem zpětné vazby je vzájemnost, tedy dobré sousedské vztahy mezi lidmi v malých obcích. Dvě obce uvedly jako zpětnou vazbu od poskytovatelů výroční zprávy a účetní uzávěrku zařízení.

Tyto projevy sociální aktivity starostů v tomto případě absolutně nesouvisí s komunitním plánováním. Dle názoru drtivé většiny se komunitním plánováním pro jejich obec nic zásadního v poskytování sociálních služeb nezměnilo, jedna respondentka poukázala na to, že jejich obec se dostala více do povědomí ostatních.

Kategorie III. – DOPAD KPSS NA OBCE

K této kategorii se vztahují otázky z rozhovoru číslo 3, 4:

3. Jaká sparužete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?

Otázka 3	Kategorie DOPAD KPSS NA OBCE – analýza kódů
Starosta 1	<i>Když potřebuju umístit staršího člověka někde do jiného sociálního zařízení, než vlastníme, tak máme vlastně otevřené dveře.</i>
Starosta 2	<i>Pozitiva bych tam spatřoval – že se tam na schůzkách domlouvá více lidí a chtějí společně ten problém řešit.</i>
Starosta 3	<i>...aby potřební lidé měli důstojný život.</i> <i>Ve společnosti dochází k velkým změnám, mění se ekonomika, jsou problémy v rodinách a tady může komunitní plánování výrazným způsobem pomoci – může to být svým způsobem takové zázemi pro nás</i>
Starosta 4	<i>Upřímně, spíš ta osobní setkání s těmi poskytovateli. Významné jsou informace z řídicí skupiny, kde se setkáváme starostové, s poskytovateli a tak. Ale jinak nevím.</i>
Starostka 5	<i>Na společných schůzkách řídicí skupiny jsem se dozvěděla, jaké problémy mají ostatní obce, jaké problémy řeší ORPěčka a jak to funguje v jiných zemích. Mám představu, jaké služby je možné tady v regionu využít a na koho se obrátit.</i>
Starostka 6	<i>..akorát se tým ta naše obec trochu zviditelnila. Kdysi v tom začátku jsme žádali peníze na chodníky, ale vůbec nic... zůstalo to jen u papírů.</i>
Starosta 7	<i>Žádné, proto jsme do něho ani nevstoupili.</i>
Starosta 8	<i>Pozitivum je možná jediné, že zcela jasně komunitní plánování říká, že si to musíme uvědomit, že ten stav tu je. .. máme různé věkové kategorie, že tu máme různé cílové skupiny je to vlastně spočítáno matematicky. skutečnost – nastavuje obcím tu skutečnost, že ten problém je a je ho třeba řešit.</i>
Starosta 9	<i>... nevidíme v tom nějaký význam.</i>
Starosta 10	<i>Je možné získat finance na základě předložených projektů.</i>

4. Co Vám na KPSS jako zadavateli chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

Otázka 4	Kategorie DOPAD KPSS NA OBCE – analýza kódů
Starosta 1	<i>..celý systém je postavený na hlavu. Jako prostě nevidím v tom logiku. Vidím v tom pouze administrativu, papírování a nic víc.</i>
Starosta 2	<i>Administrativa.</i>
Starosta 3	<i>Největší problém jsou finanční prostředky.</i>
Starosta 4	<i>Velice výstižně: finance.</i>
Starostka 5	<i>Způsob, jakým se „rozvíjejí“ sociální služby je jedna velká slabina. Podle mě ta koncepce není domyšlená a dotažená do konce. Chybí návaznost, finanční krytí tak, aby mohly bez problémů pokračovat, když už se je podaří zřídit</i>
Starostka 6	<i>Peníze. Na nás se nic nedostane.</i>
Starosta 7	<i>Sociální systém by se měl naprosto změnit. Stát by měl garantovat to, že se nebudou staří lidé dávat do domovů, ale měli dožít ve svém rodinném kruhu, doma, a to podporovat. Stát vráží peníze do baráků, ne do lidí.</i>
Starosta 8	<i>Komunitní plánování je pro mě dost zahaleno... já vím, že komunitní plánování je aj o tom myslet, kolik je tu dětí, kolik je tu maminek, kolik časem bude seniorů, jaké budou jejich potřeby třeba na park, na DPS-ku, ale já se někdy ptám: za co? Kdo to bude financovat? <i>V KPSS vidím tu slabinu, že nehledá aktivity pro podporu rodiny.</i></i>
Starosta 9	<i>Komunitní plánování málo využívá princip rodiny. V naší obci jsou občané z velké většiny soběstační, a když nastane nějaký problém, tak se o ně stará v první řadě rodina. Obec má ta privilegia, že s tím nemá skoro žádné starosti. A v případě, že by nějaký případ vznikl, obec je schopna občanům pomoci zajistit podmínky, aby ten klient nebo potřebný občan našel umístění v Napajedlich nebo jinde...hm, bez ohledu na komunitní plánování.</i>
Starosta 10	<i>Bez odpovědi.</i>

Výstup z kategorie DOPAD KPSS NA OBCE

III.	Kategorie DOPAD KPSS NA OBCE
Kódy - související pojmy	Nedůvěra Spolupráce v rámci triády Osobní setkávání Důstojný život Kvalita života Možnosti Sociální realita Nadbytečná administrativa Změna sociálního systému Nedostatečné finanční krytí Chybějící princip rodiny

Následující kategorie přinesla informace ohledně přímého dopadu komunitního plánování na malé obce. Bezesporu jako největší výhodu hodnotí respondenti vzájemnou spolupráci, osobní setkávání a společné řešení problémů, které vedou k rychlému řešení problémů a tím ke zlepšení kvality života obyvatel jednotlivých obcí. Spolupráce mezi účastníky KPSS nabízí možnosti rozvoje služeb a možnosti širokého uplatnění v celém regionu. Komunitní plánování nabízí přesné vyčíslení jednotlivých cílových skupin, prognózy a v neposlední řadě to nutí starosty přijmout fakt, že sociální realita existuje a že je ji třeba nějakým způsobem řešit.

V negativním slova smyslu je hodnocena neúměrná administrativa spojená s procesem komunitního plánování, která má přímý dopad na obce. Rovněž finanční krytí uskutečňovaných projektů není v souladu se skutečnými potřebami služeb. Většina respondentů negativně hodnotila chybějící princip rodiny v procesu komunitního plánování.

Většina starostů se neztotožňuje se současným nastavením sociálního systému, sociální systém považuje za naprosto nevyhovující a požaduje jeho změnu. Jeden starosta hodnotí KPSS velmi pozitivně, komunitní plánování je dle jeho názoru smysluplná cesta, jak sociální problematiku mapovat a jak přispět k důstojnému životu obyvatel ve společnosti.

Kategorie IV. – OSOBNÍ POSTOJ STAROSTŮ

K této kategorii se vztahuje otázka z rozhovoru číslo 13:

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

Otázka 13	Kategorie OSOBNÍ POSTOJ STAROSTŮ – analýza kódů
Starosta 1	<p><i>Peněz je dost, akorát se vyhazují zbytečně nebo na nesprávném místě. Tvrdím jednu věc, že v první řadě je tu především rodina, která by se měla postarat. Stát by se měl starat vyloženě pouze o absolutně sociálně slabé. Není nic, co by se nedalo lokálně zvládnout, a to komunitní plánování nevyřeší.</i></p>
Starosta 2	<p><i>Systém komunitního plánování je určitě dobře udělaný, ale my na malých obcích do toho vůbec nevidíme až tak do hloubky. Ne zcela všemu rozumím a nemám čas se těmito věcmi vůbec zabývat. Já nejsem projektový manažer a mám fakt jiné starosti na obci než komunitní plánování. Baví se o tom musíme, je třeba se k těm problémům postavit, ale je třeba hlavně používat selský rozum.</i></p>
Starosta 3	<p><i>Každá slušná společnost by se sociálními problémy prostě měla zaobírat, měla by podporovat rodinu a starat se o své potřebné a slabé občany. A dle mého názoru může být právě komunitní plánování jednou z cest, jak k tomu dojít.</i></p>
Starosta 4	<p><i>Administrativa je zbytečně přebujelá... Celkově v naší společnosti je té administrativy moc. Myslím si, že hodně lidí se na to živí, než aby to odpovídalo výsledku.</i></p>
Starostka 5	<p><i>Mám pocit, že jsme si na sebe upletli bič, kterým bijeme především sami sebe. Přibýlo papírování, zbytečná administrativa, celý systém se neustále „vylepšuje“ a při tom pořádně nefunguje. Nechci tím říci, že plánování služeb je špatně, ovšem jiným, absolutně jiným způsobem. Koncepce musí být ucelená, musí se počítat s provázaností mezi jednotlivými službami. Když už se služba zřídí, je jasné, že je třeba ji umět financovat. A nejen službu, taky zaměstnance.</i></p>
Starostka 6	<p><i>Život v malé obci, je pořád jen o obci, ten komunitní plán s tím nemá nic</i></p>

	<p><i>společného. Co si tady pro lidi sami neuděláme, to nemáme. Mysleli jsme si, že nám to něco přinese, ale je to jen o tom, že víme, co se tady v regionu děje, že máme nějaké ponětí o nabídce služeb a oni zase vědí, že naše dědina vůbec existuje. My tam jsme hlavně kvůli tomu.</i></p>
Starosta 7	<p><i>Já jsem přesvědčený, a to je můj názor, že tento systém se brzy sesype, nebo aspoň částečně se to sesype. To nemůže fungovat dlouho. Před 2 – 3 lety byly sociální služby boom a teď všichni nařikají, že nejsou peníze. Na normální malé dědině si žijeme a staráme se o sebe sami a nikdo nám v tom velice nepomůže. Měli by ty peníze rozdělit přímo do dědin, protože svoje problémy nejlíp známe sami a postaráme se o svoje občany taky nejlíp sami – a bude to ještě lacinější. Jenomže zatím se ty peníze vyhazují oknem za zbytečnosti</i></p>
Starosta 8	<p><i>Já jsem toho názoru, že to musí být svým způsobem přirozená reakce a přirozený vývoj a je možné ve větších městech se najdou dobrovolníci, kteří zde najdou uplatnění, to je spíše záležitost měst. Ale v obcích naší velikosti to vždycky byla, je a bude rodina, které by měla zajišťovat to začlenění do sociální vrstvy, do společnosti.</i></p> <p><i>Společnost, my nemůžeme vytvářet skleníkový efekt pro žádnou skupinu.</i></p>
Starosta 9	<p><i>Pro nás, jako malou obec, je to takové málo využitelné. My se snažíme tak nějak sami lidem nějak vyhovět.</i></p>
Starosta 10	<p><i>V zásadě si myslím, že obecně systém je velmi špatně nastavený. Obec usiluje o získání peněz z projektů na služby, které prakticky nepotřebuje, ale na které byl vypsán dotační titul....ty peníze se ztrácí a je otázkou, jak by to šlo udělat líp. Kontrolují se papíry, ne skutečný stav klienta – a to není jen v sociální oblasti.</i></p> <p><i>... Já, stejně jako ostatní starostové, volám pro změně rozpočtového určení daní. Ideální by bylo, kdyby obec na základě nějakého jednoduchého klíče získala určitý balík peněz a sama by si rozhodla, jak s nimi naloží, případně které služby potřebuje a podle toho si je objedná.</i></p>

Výstup z kategorie OSOBNÍ POSTOJ STAROSTŮ

IV.	Kategorie OSOBNÍ POSTOJ STAROSTŮ
Kódy - související pojmy	Lokální problémy Rodina Selský rozum Systém Povědomí Přirozený vývoj Skleníkový efekt pro určitou skupinu Chybějící důkladné znalosti Samostatnost Rozpočtové určení daní Plýtvání

Jako poslední kategorie byla ustanovena samostatně otázka číslo 13, který dala prostor starostům se k tématu komunitního plánování subjektivně vyjádřit, případně doplnit o informace, které v předchozích odpovědích nezazněly.

Postoj starostů, až na jednu výjimku, vykazoval ke KPSS celkově značnou nedůvěru a skepsi. Hlavní příčinou je celková nespokojenost se systémem přerozdělování financí do obcí (tzv. rozpočtové učení daní), které je značným způsobem demotivující. KPSS je v podstatě jedním ze způsobů, jak je možné finanční prostředky získat – směrodatné není na jaké služby, ale že lze vůbec nějaké peníze pro rozvoj služeb získat. Dvakrát dost výrazně zaznělo i téma „plýtvání“ finančními prostředky, resp. jejich využívání nesprávným způsobem. Někteří ze starostů připustili nedostatečnou znalost problematiky komunitního plánování.

Další společným tématem bylo opět téma rodiny. Starostové preferují v první řadě rodinu, jako přirozený prostředek zajištění sociální stability společnosti. Upřednostňují lokální zvládnání problémů a poukazují na to, že jednotlivé cílové skupiny nelze oddělovat a institucionalizovat. Vytváří se pro ně tak skleníkový efekt, ale je třeba integrace osob zpět do společnosti, nejlépe do rodiny.

ZÁVĚR

Téma komunitního plánování mě zaujalo z mnoha důvodů: je v naší společnosti relativně nové a tudíž zde vidím obrovský potenciál a předpokládám, že jeho největším přínosem bylo, je a bude jeho další praktické využití.

Menším nedostatkem při tvorbě této diplomové práce je minimální množství odborné literatury týkající se komunitního plánování sociálních služeb. A nyní už k samotnému závěru.

Hlavní výzkumnou otázkou bylo *„Jak zadavatelé, starostové, vnímají přínos komunitního plánování sociálních služeb pro malé obce?“*

Komunitní plánování sociálních služeb je nepochybně výbornou koncepcí, jak škálu požadků sociálně slabých občanů zachytit. Tato koncepce se opírá i o bohaté zahraniční zkušenosti. Bohužel z výzkumu vyplynula jedna zásadní skutečnost. Komunitní plánování absolutně není v souladu s finančním plánováním obcí, potažmo státu. Není až takovým problémem plánovat, jaká další zařízení a služby zřídit, otázkou je, zda na to skutečně budou obce či stát mít dostatek finančních prostředků.

Ti, kteří jsou o problematice KPSS informováni více do hloubky, mají spojeno KPSS s možností získání finančních prostředků (dotací) na rozvoj sociálních služeb v obci i v regionu. Většinu odpovědí ve výzkumu spojovalo slovo „finance“, a to v mnoha aspektech. Z rozhovoru byl však téměř u všech respondentů také cítit velký skepticismus a nedůvěra k celému systému KPSS. Pro doplnění dodávám, že všichni starostové vědí, že je možné finanční prostředky z KPSS získat, ale žádný z nich je doposud neobdržel, dokonce se většina z nich o to už ani nepokouší.

Přes nedůvěru ke KPSS, potažmo k systému plánování sociálních služeb, kterou bylo z většiny starostů cítit, se většina obcí aktivně zapojila do procesu komunitního plánování. Ve více než polovině obcí proběhlo dotazníkové šetření týkající se zjišťování potřeb občanů v sociální oblasti – jednalo se především o cílovou skupinu „senioři“ a o cílovou skupinu „rodiny s dětmi“. Výsledky šetření byly zakomponovány do mapování potřeb, které následně provedlo ORP Otrokovice. S těmito výstupy nadále pracovala ORP Otrokovice a byly součástí strategického rozvojového plánu sociálních služeb Zlínského kraje.

Jak se zmínilo několik starostů, sociální oblast je jednou z mnoha otázek, které je třeba na malých obcích aktuálně řešit. A zcela jistě, dle jejich slov, většina z nich není ani otázkou prioritní, snad proto, že sociální problémy se v malých obcích vyskytují v minimální míře. Tady bychom se mohli zamyslet nad rozdílným postojem k sociálním otázkám ve městech a na vesnici. Zatímco ve městě je celá škála cílových skupin, sociálně slabých osob a osob ohrožených sociálně patologickými jevy, venkov je jiný. Lidé mají k sobě blíž, povídají si, pomáhají si, významným způsobem funguje rodina, spolky, spolupráce mezi obcí a dobrovolnými složkami. Lidé na venkově mají mnohem menší prostor „být sociálně slabými“. Venkovská komunita je neanonymní, je založena na vzájemné participaci. A starostové malých obcí jsou si této přednosti velmi dobře vědomi a staví na ní. Jistě, je mnohem jednodušší zajišťovat chod obce, která není sociálními problémy paralyzována.

Většina starostů primárně řeší umístování seniorů do pobytových zařízení – tady se jedná převážně až o občany, kteří ze zdravotních nebo jiných důvodů nejsou schopni naplňovat sami (nebo ve spolupráci s rodinou) své základní potřeby. Dalším okruhem sociálně slabých jsou děti ohrožené sociálně patologickými jevy, ve výjimečných případech bezdomovci a zdravotně postižení.

Sociální problémy v malých obcích nejsou nijak zásadní, většinou se jedná o ojedinělé případy a v minimální četnosti výskytu. Přesto je informovanost o nabídce služeb v naprosté většině obcí na vysoké úrovni. Občané mohou získat informace přímo u starosty, či v kanceláři obecního úřadu, dále je nabídka služeb zveřejňována prostřednictvím místních informačních kanálů, internetových stránek, v novinách, osobně na setkání seniorů, případně v klubech seniorů, na nástěnkách, vývěskách, letáky jsou též k dispozici na mnoha dalších místech v obci.

Mnoho starostů apelovalo na to, aby se sociální systém ve společnosti změnil. Je neprůhledný a svým nastavením nabádá k tomu, aby se oklikou zajišťovaly ty služby, které ani nejsou ve skutečnosti třeba. Prioritou pro starosty obcí je legálním způsobem získat peníze pro obec a její rozvoj. Starostové reálně hledají způsoby, jak finance získat, bez ohledu na to, kde se jim to podaří. Havarijní nedostatek finančních prostředků byl zmíněn téměř v každé druhé odpovědi na kladenou otázku. Někteří zmínili netransparentnost dotačních titulů a téměř jednohlasně volali po změně rozpočtového určení daní. To by dle názoru všech mohlo vý-

znamným způsobem posílit postavení malých obcí. Jen ještě jednou vzpomenu, že jak obrovský důraz kladou všichni starostové na rodinu. Funkce rodiny je v každé společnosti nezastupitelná a zdravá rodina jako taková by se měla podporovat. Mělo by se podporovat mezigenerační soužití, které utužuje rodinné vazby, láskyplnost a vzájemnost. Ano, dnešní společnost je velmi materiálně zaměřena. Jsou preferováni jedinci „mladí, úspěšní a bohatí“ (opět dle slov jednoho starosty). Ale ať už si to chceme připustit nebo ne, každý z nás jednou bude nemocný či starý a nebudeme chtít zůstat osamoceni, bez svých blízkých.

Z výzkumu vyplynulo, že pro malé obce není až tak zásadní, zda jsou či nejsou zapojeni do KPSS. Své sociální problémy řeší aktuálně podle skutečných akutních potřeb a z nabízených služeb je možné jejich požadavky aktuálně pokrýt. Bohužel mám pocit, že naplánované a nově vzniklé služby se ne vždy dostanou do povědomí veřejnosti v té míře, která by byla třeba. Nebo skutečné požadavky jsou mírně odlišné než požadavků, jež vyplývají z průzkumných šetření.

Vzhledem k tomu, že první kolo komunitního plánování bylo dokončeno, nastalo zhodnocení již zrealizovaných akcí a nastává koloběh nový. Opět se budou mapovat potřeby, následná analýza, samotná realizace a zhodnocení. Tentokrát již budeme znát i slabá místa, popřípadě vědět, čemu se vyhnout nebo co přínosem nebylo. Bude zároveň znovu potřeba získat nové informace od uživatelů, případných klientů sociálních služeb. A bylo by dobré vzít na vědomí reálný postoj starostů malých obcí k procesu komunitního plánování. Je beze sporu přínosné, že se spolu poskytovatelé, uživatelé i zadavatelé pravidelně scházejí na svých schůzkách. Řeší společné problémy, sdělují si zkušenosti. Jen by mělo být rovněž jasné, že starostové jsou realisté, kteří pracují s rozpočtem obce, vidí skutečný stav a sociální problémy ve svých obcích řeší velmi podobně, jako v době kdy systém komunitního plánování ještě nefungoval.

Já osobně si myslím, že dokud nebude finanční plánování v souladu s komunitním plánováním sociálních služeb, bude nadále velmi obtížné prosazovat, aby starostové malých obcí KPSS jako systém plánování služeb významně podporovali a aktivně se do něho zapojovali.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická zralost*, Praha: Karolinum Praha, 3. vydání, 2002, 374 stran, ISBN 978-80-246-0139-7
- [2] FAJKUS, Břetislav. *Filosofie a metodologie vědy*, Praha: Academia, 1. vydání, 2005, 368 stran, ISBN 80-200-1304-0
- [3] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*, Brno: Paido, 1. vydání, 2000, 208 stran, ISBN 80-85931 79-6
- [4] JEŽKOVÁ, Kristýna. *Dejme slovo občanům*, Přerov: EURO-PRINT, 1. vydání, 2006, 16 stran, ISBN 80-86902-40-4
- [5] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*, Praha: Portál, 1. vydání, 2008, 216 stran, ISBN 978-80-7367-383-3
- [6] KREBS, Vojtěch a kolektiv. *Sociální politika*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 5. vydání, 2010, 504 stran, ISBN 978-802-7357-585-4
- [7] LAMBERT, Christine. *Community Strategies and Spatial Planning in England: The Challenges of Integration, 2006*
- [8] MAŇÁK, Josef. – ŠVEC, Vlastimil. *Slovník pedagogické metodologie*, Brno: Paido, 1. vydání, 2005, 134 stran, ISBN 80-7315-102-2
- [9] MAŇÁK, Josef. – ŠVEC, Vlastimil. *Cesty pedagogického výzkumu*, Brno: Paido, 1. vydání, 2004, 80 stran, ISBN 80-7315-07-6
- [10] MATOUŠEK, Oldřich a kolektiv. *Metody a řízení sociální práce*, Praha: Portál, 1. vydání, 2003, 380 stran, ISBN 80-7178-548-2
- [11] MATOUŠEK, Oldřich a kolektiv. *Sociální služby*, Praha: Portál, 1. vydání, 2007, 138 stran, ISBN 978-80-7367-310-9
- [12] MATOUŠEK, Oldřich – KOLÁČOVÁ, Jana – KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi*, Praha: Portál, 1. vydání, 2005, 352 stran, ISBN 80-7367-002-X
- [13] PLAMÍNEK, Jiří. *Vedení lidí, týmů a firem – praktická atlas managementu*, Praha: Grada, 4. vydání, 2011, 157 stran, ISBN 978-80-247-3664-8
- [14] ROSECKÝ, Daniel – ORINIAKOVÁ, Pavla. *Komunitní plánování sociálních služeb*, Centrum pro komunitní práci, 1. vydání, 40 stran, 2003

- [15] RÝZNAR, Ladislav – ŠIMONOVÁ, Andrea. *Evropská veřejná správa*, Praha: Evropský polytechnický institut, 2. vydání, 2006, 232 stran, ISBN 80-7314-102-7
- [16] SKOVAJSA, Marek. *Občanský sektor*, Praha: Portál, 1. vydání, 2010, 372 stran, ISBN 978-80-7367-681-0
- [17] SKŘÍČKOVÁ, Zuzana. *Metodiky pro plánování sociálních služeb*, Praha: Centrum pro komunitní práci, 1. vydání, 2007, 112 stran, ISBN 978-80-86902-44-9
- [18] STRAUSS, Anselm – CORBINOVÁ, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu*, Boskovic: Nakladatelství Albert, 2. vydání, 1999, 202 stran, ISBN 80-85834-60-X
- [19] ŠKRABAL, Ivo a kolektiv. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*, Přerov: Centrum pro komunitní práci, 1. vydání, 2006, 182 stran, ISBN 80-86902-39-0
- [20] ŠVARŤÍČEK, Roman – ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, Praha: Portál, 1. vydání, 2007, 376 stran, ISBN 978-80-7367-313-0
- [21] *Lidé, obec, a sociální služby*. Hradec Králové: Občanské poradenské středisko, 1. vydání, 2003, 17 stran, ISBN 80-902749-9-4
- [22] *Projekt mezinárodní spolupráce v komunitním plánování sociálních služeb*. Město Otrokovice, 1. vydání, 2011, 80 stran
- [23] *Průvodce procesem komunitního plánování*. Praha: MPSV, 1. vydání, 2004, 60 stran, ISBN 80-86878-03-1
- [24] *Sborník příspěvků 4. Národní konference kvality ve veřejné správě*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1. vydání, 2008, 248 stran, ISBN 978-80-254-1146-9
- [25] *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro období 2012-2014*. Zlín: Krajský úřad Zlínského kraje, odbor sociálních věcí, 1. vydání, 2012, 149 stran
- [26] Zákon č. 106/2008 Sb., o sociálních službách
- [27] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- [28] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- [29] Prováděcí vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] MPSV: Portál ministerstva práce a sociálních věcí, [online]. © 2003 [cit. 2012-03-15] dostupné z http://www.mpsv.cz/files/clanky/736/bila_kniha.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KPSS Komunitní plánování sociálních služeb

ORP Obec s rozšířenou působností

ZK Zlínský kraj

SEZNAM PŘÍLOH

1. Příloha č. I polostrukturovaný rozhovor – otázky k výzkumu
2. Příloha č. II plné znění rozhovorů se starosty obcí
3. Příloha č. III logo KPSS

PŘÍLOHA P I: OTÁZKY POLOSTRUKTUROVANÉHO ROZHOVORU

1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?
2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?
3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?
4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?
5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?
6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?
7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?
8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?
9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?
10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?
11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?
12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?
13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

PŘÍLOHA P II: CELÉ ZNĚNÍ ROZHOVORŮ

Starosta 1 – obec 855 obyvatel

- 1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?**

„Ano, jsme zapojeni do komunitního plánování.“

- 2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?**

„Vím, ale nevytahujeme z toho nic, pouze dotace, která je daná státem, od Ministerstva práce a sociálních věcí.“

- 3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?**

„Pozitivum spatřuju v tom, že v podstatě, když potřebuju umístit staršího člověka někde do jiného sociálního zařízení, než vlastníme, tak máme vlastně otevřené dveře.“

Pracujete ještě s jinou cílovou skupinou, než jsou senioři?

Zatím nic jiného, protože jinou cílovou skupinu nemáme, kromě seniorů.“

- 4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?**

„No, já si myslím, že celý systém je trošičku postavený na hlavu. Jako prostě nevidím v tom logiku. Vidím v tom pouze administrativu, papírování a nic víc.“

- 5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?**

„V podstatě ne, veřejnost do toho nezatahujeme, je to vyloženě záležitost obce a cílové skupiny senioři – tedy zrovna toho člověka, kterého potřebujeme někam umístit.“

- 6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?**

„Peníze. Jinak, že by tady nějaké další sociální problémy, že by tady byly a my je nedokázali řešit, nemáme. Nemáme tady zatím ani bezdomovce, nemáme tady zatím ani“

nepřizpůsobivé občany, nemáme tady zatím nic takového. Takže na nějaké takové extra problémy nenarážíme. Když to bude, tak se to bude řešit – to dopředu nemá cenu, protože člověk neví, co se vlastně vyskytne.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Já nepostrádám žádné zatím sociální služby. Protože my máme vlastní DPSku, v podstatě tu 1. kategorie, kde jsou občané jakž takž mohoucí, potřebují pouze ty základní služby, jako je například omytí okna, udělat pořádek, veřejné prostory. Jinak se sami o sebe dovedou postarat, jídlo se jim dováží nebo mají možnost objednat si ho v Klubu důchodců si ho objednat.

Terénní služby máme sjednané se sociálkou v Napajedlích. To znamená, když potřebujeme řešit nějaké případ v terénu, tak někdo z Napajedel přijede a postará se. Navíc Červený kříž jezdí dělat zdravotní služby a potřeby.

A vy máte smlouvu s Pečovatelkou službou v Napajedlích, předpokládám?

Máme, ano, my máme smlouvu.

A jsou ty náklady stejně velké, nebo jsou větší, než byste chtěli, nebo je to pro Vás úplně v pořádku?

Já si myslím, že to co nám zatím účtují, jsou zatím vcelku v pohodě. Ty náklady nejsou nijak extrémní, jsou tak rozumné, bych řekl.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„My nemáme nepotřebné. Máme tady jen ty, které potřebujeme. A využíváme jenom ty, které potřebujeme. A tak máme i postavenou smlouvu, že budeme využívat pouze služby, které potřebujeme“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Různým způsobem informujeme. Hlavně letáky máme, kalendáře, vývěsky, rozhlas, kabelová televize. Hlavně ty letáky. Nebo informace přímo na obecním úřadě nebo přímo na DPŠce. Myslím, že informací mají dost.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Jako spolupráce je vcelku velice slušná, nemáme zatím žádné problémy. Uvidíme, jak to bude teď, když Otrokovice chtějí pomoci všemco doplácat, jak se budou chovat, ale teď je to zatím vcelku v pohodě. Já to řeknu tak, doplácat, nedoplácat, postavili si tam spoustu budov, kterých tam ani není tolik potřeba, protože přetlak na ty jejich sociální služby není až takový. My máme problém ten, že tam máme pořád 20 lidí zapsaných dopředu. Ale až dojde na lámání chleba, když se tam mají nastěhovat, tak nikdo nechce, pořád mají čas. Museli jsme udělat takové omezení, že když se Ti nabídne ta služba a ty ju odmítneš, tak se zařadíš na konec pořadníku a nastupuje další.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Zpětná vazba existuje, v podstatě Ti poskytovatelé dělají přednášky, chodí za těma lidma, co jim ještě můžou nabídnout, vylepšit, ptají se, co by si přáli. Takže zpětná vazba určitě existuje“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„Nezměnilo se vůbec nic. Je to prostě tak, jak jsme si to nastavili. A říkám, myslím si, že celý systém je postavený na trošku hlavu, nemá to logiku. To není budoucnost, tam nejsou pevně nastavené noty. Tam se kličkuje, jako zajáci kličkují. Teď je to, tak teď nás pálí to, tak se hledají cesty, jak získat prachy, aniž bychom tu službu opravdu potřebovali.“

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Co říct. Můj názor je jednoznačný. Já tvrdím, že peněz je dost, akorát se vyhazují zbytečně nebo na nesprávném místě. Tvrdím jednu věc, jestliže jsou staří občané nebo

občané důchodového věku, tak v první řadě je tu především rodina, která by se měla postarat. Tak jako to bylo dřív, výminky. Tys mi babičko, dědečku dala byt, chalupu, vkladní knížku a pošleme tě do domova důchodců a státe, starej se, to je špatně. My, jako obec, bysme se měli starat vyloženě pouze o absolutně sociálně slabé. Ale co je to sociálně slabý. To není člověk, který propije nebo prodroguje svůj plat. To jsou lidi, kteří si neváží toho, co dostávají, neváží si svého zdraví a zbytečně s ním hazardují. Tudiž, já říkám, jedenkrát a dost. Jedenkrát Ti nějakým způsobem pomůžem, já nevím na 3 měsíce, pokud tak funguješ dál, bohužel.

Další problém je, co se týče retardovaných. Je to kruté, možná neetické, ale v minulosti byl přirozený výřad. Ta lékařská věda nebyla na takové úrovni, jako je dnes a pokud dítě se narodilo postižené, tak prostě umřelo. Dneska je lékařská věda na takové úrovni, že se ještě nenarodilo a už se ví, že bude postižené. A dělá se všechno proto, aby se zachránilo, i když už dopředu víme, že zdravé nikdy nebude. Ale teď si nikdo neuvědomuje, že všechno bude stát další a další peníze. Je to pochopitelně už na rodičích, je to svobodná volba těch lidí, ale je jim třeba říct: ano, ale budete mít doživotní problém se o něho starat, budete mít problém s financováním. Neříkám, aby tam stát, nějakým způsobem nepřispěl.

Dál nám tady občas dělají problém teenageri, ti 15 – 16 let. Ale proč jsou s nima problémy, zase vypadává složka rodiny. Ale není to nic, co by se nedalo lokálně zvládnout, to jsou spíše klukoviny a ani tady komunitní plánování nic nevyřeší.“

Děkuji za rozhovor.

Starosta 2 – obec 1830 obyvatel

- 1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?**

„Ano.“

- 2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?**

„V procentech můžu? Tak 75%.“

- 3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?**

„Pozitiva bych tam spatřoval – že se tam na schůzkách domlouvá více lidí a chtějí společně ten problém řešit. Ale jestli nám přináší přímo občanům naší obce – ne.“

- 4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?**

„Administrativa. Přeskočíme? – o tom nemám dost informací, abych to víc rozvedl.“

- 5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?**

„Dělal se dotazník mezi občany, zástupci naší obce chodí na pracovní schůzky skupin. Jinak participace finanční tam není zatím. My spíš spolupracujeme s napajedelskou pečovatelskou službou, ta je blíž – do otrokovického ORP-ěčka se nějak netlačíme.“

- 6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?**

„Je to široký pojem, v poslední době máme tady bezdomovce – ale to je cílová skupina, která to řešit nechce. Někteří jsou tak odevzdáni tomu svému osudu, že není z jejich strany žádná snaha něco se sebou dělat, jim to vyhovuje.“

Řešili jsme děti – hodně děláme se sociálními pracovníci, s ochranou dětí – protože samozřejmě životní podmínky mladých rodin jsou dost těžké nebo pokud ta rodina má problémy s alkoholem, tak to dítě strádá nejvíce. Ted' jsme pomáhali jednomu školáč-

kovi finančně, aby mohl chodit na obědy – ne z obecního rozpočtu, ale sehnali jsme peníze sponzorsky. Je to dost těžká práce - někdy bych si tu hloubku spolupráce se sociálkou v Otrokovicích představoval jinak.

A senioři u nás, co se týká třeba služeb sociálních, tak spíš jim nabízíme tu alternativu služby do domu. A pokud už nemůžou a mají třeba už pokročilý věk, tak jim doporučíme, aby si požádali o umístění do domova. Hodně lidí už chodí i dopředu pro žádost, pokud mají nějaké zdravotní problémy, aby byli zapsaní v pořadníku.

V této souvislosti se nám objevil velký, řekl bych až diskriminující problém. Na jednu stranu znám spoustu rodin, co jeden z manželů přestal chodit do práce, aby se mohl starat o svého dědečka nebo babičku – aniž by chtěli nějaké peníze po obci. Na druhou stranu město Otrokovice po nás, jako po obci, chce měsíční příspěvek 3000 korun za to, že tam mají naše občany umístěné. Jenže pokud se lidé přestěhují někam do domova do Otrokovic, tak se stanou občany města se vším, co to přináší. Město automaticky získá výhody, které s tím souvisí - myslím tím daňové příjmy na hlavu od státu, což je zhruba 15 - 20 tisíc korun. Vždyť oni se ty náklady jednoduše mohou uhradit z této položky. A to ani nemluvím o tom, že se nám vystěhovává naše obec, snižování počtu obyvatel. Navíc nikdo neřeší pracovní politiku, teď už jsou tam v zařízení zaměstnání i dva občané naší obce, ale dřív si zaměstnaneckou politiku řešili jen Otrokovice.

Takže my to vidíme tak, že v první řadě tady udělá službu rodina a druhá věc je, že jsou terénní sociální služby z Napajedel, které dojíždí za lidmi až do domu.

.....takže my tady máme pedikérku, navíc dovážíme jim jídlo až do domu, dokonce i v sobotu a v neděli, začalo to s 25 obědami, dnes vozí kolem 50 obědů.

Já nevidím nic lepšího, než když ten starý člověk, který se v tom domě narodil a vyrůstal tam od malička, je na stáří soběstačný, dovede si zatopit, dovede si ty základní věci udělat, my mu pomůžeme oprat, dovezeme mu jídlo, aby on v tom svém domě de fakto

dožil. To je naše krédo, protože to je pro něho to největší pozitivum a tímto směrem bychom se měli ubírat.

Dneska to je vidět – všechny domovy přestávají mít peníze a teď najednou kde je brat.

Postavily se baráky za miliony, ale co s tím? Přece by bylo i pro ty lidi lepší, aby byla víc podporována ta služba terénní u toho člověka doma a nebylo by to tak drahé. Sociální pracovníci by si objeli svůj rajón, stejně jako doktoři a o ty lidi by bylo postaráno. Na západě to tak funguje, tak proč by to nemohlo fungovat u nás? My jsme proto, aby se ty služby poskytovaly, pokud je to jen trochu možné, doma.

Za další, a to jsme viděli v Anglii, občané si za pobyt v nějakém zařízení platí svým majetkem. Pouze těm nejslabším sociálním skupinám to financuje stát.

K nám přišla nedávno na úřad paní, že maminka má Alzheimer a že ji chce někde umístit, abychom jí přispěli. Ale dcera zdědila po mamince barák za cca 3,5 miliónu korun. Lidi si berou půjčky, úvěry na bydlení a podobně a jí to spadlo do klína. Tak ať si vezme půjčku a platí mamince pobyt, když dostala majetek po mamince jen tak.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Necítil bych to tak. My prostě jen sklízíme ovoce, která jsme si zaseli před mnoha lety, tehdy se děti umísťovaly do jeslí, do školek a úplně se zpretrhaly vazby matka – dítě. A teď ti rodiče, kteří dávali děti do jesliček, budou staří. No a jejich děti nemají až tak citovou vazbu a budou je na „oplátku“ umísťovat do domovů důchodců. Oni nemají potřebu se o ně starat, něco jim oplácet, není co.

Dneska se nám může zdát, že máme málo služeb, ono těch baráků je víc, než by bylo potřeba. Měli bychom sociální problémy tohoto charakteru řešit naprosto jinak. Ne jen umísťováním starých lidí do „jeslí“. Ono to není o službách, ale o vztazích v rodině. A

to jsme si s ostatníma starostka řekli stokrát, bude-li dobře fungovat rodina, tak sociálních služeb o polovinu ubude.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Nevím o žádných, spíš je jich až moc. To v zahraničí neuvidíš, aby si babka z domova vyšla do města a pak se vrátila zpátky. Tam jsou lidi s alzheimerem, parkinsonem a těžce zdravotně nebo mentálně postižení. Proto jsou v ústavech, protože jsou uvázaní u lůžka a proto se o ně stát stará, ale jinak?“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Kabelovka, internet, v novinách, obecní tisk, letáky. U nás je ještě dost aktivní Klub seniorů, tam se toho lidí hodně dozví, pořádají se tam přednášky, besedy – to je hlavně pro ty seniory. Jinak ve školce, ve škole na nástěnkách a tak.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„O té spolupráci jsem už mluvil – s Otrokovicemi to není vždy úplně ideální, v Napajedlích máme smlouvu a tam se domluvíme.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Co se týká starých občanů, ty každoročně před Vánoce navštěvujeme v domovech důchodců. Ale jedná se pouze o občany, kteří šli z naší obce přímo do toho daného zařízení, máme takových lidí teď 19. Zjistíme, jak jsou na tom ti lidé zdravotně, jak se pohybují a jak je o ně postarane.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„Ne. Co si budeme nalhávat, veškeré aktivity jsou závislé pouze na penězích. My máme jako malé obce úplně jiné rozpočty a úplně jiné možnosti, než město. Musíme šetřit, nejdřív musíme uspokojit základní potřeby obce a teprve pak vymýšlet. Co se týče sociální oblasti, snažíme se nabízené služby přiblížit lidem. Jsou tady tři pedikérky, jedna z nich dokonce

jezdí po domácnostech – má to terénně. Obec zařídila v budově OÚ prostory pro masáže, kosmetiku, kadeřnictví. Lékař sem pravidelně dojíždí, zajistili jsme dovážku obědů za velmi přijatelnou cenu. Dojíždí sem asistentka, pokud se potřeba, takže tady problémy nemáme.my nebudeme žádat z komunitního plánování žádné peníze přes projekty, nemáme na to. Máme jiné priority na obci – kanalizace, čistička odpadních vod, to posune tu obec dál. To se týká i sociální péče a zdravotní péče národa – elektřina, kanalizace, vodovod do každé domácnosti, to jsou problémy, které my musíme v první řadě řešit.“

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Systém komunitního plánování je určitě dobře udělaný, ale my na malých obcích do toho vůbec nevidíme až tak do hloubky. Ne zcela všemu rozumím a nemám čas se těmi- to věcmi vůbec zabývat. Já nejsu projektový manažer a mám fakt jiné starosti na obci než komunitní plánování.“

Ano, bavit se o tom musíme, je třeba se k těm problémům postavit, ale je třeba hlavně používat selský rozum.“

Děkuji Vám za rozhovor.

Starosta 3 – obec 1125 obyvatel

1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?

„„Je, jsme zakládající člen. KPSS vzniklo v roce 2004 v Otrokovicích a myslím si, že vzniklo z potřeby, které v té době byla.“

2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?

„No tak určitě to víme. Za prvé jsme v řídicí skupině, jednání se pravidelně účastníme a tady problémy během roku řešíme z první linie. Podle zákona 108/2006 o sociálních

službách mají obce povinnost sociální služby rozvíjet, ale vesměs jsou pro všechny limitující ty finanční prostředky.“

3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?

„Já jsem velice rád, že tento systém vůbec v ČR je rozjetý. Když se na to dívám, co je člověk, co jsou sociální služby, proč je máme? Proč máme potřebu je budovat? Aby potřební lidé měli důstojný život. Mohou to být mladí lidé, střední generace, nemocní a handicapovaní lidé, ti senioři a můj názor je, že se o ně musíme důstojně postarat.

OPR Otrokovicko rozjelo komunitní plánování jako zcela novou věc v roce 2004 a po nějaké době dospělo do stádia, kdy se nevědělo, zda dál rozjíždět služby nové nebo podporovat služby stávající. Proto vznikl podnět k mezinárodní spolupráci a já jsem měl možnost v rámci této spolupráce navštívit dvě země, je KPSS funguje už delší dobu, a to Holandsko a Anglii. Zažili jsme tam řadu podnětných zkušeností.

....tam je řešeno například bezdomovectví zcela jiným způsobem než u nás. Ten systém je mnohem propracovanější, je to dáno i mentalitou, systémem, finančními možnostmi státu, ale například tam nikdy bezdomovec nežije pod hranicí lidské důstojnosti – on se jim tam v rámci těch služeb nikdy „neztratí“ – pořád je někde vedený a pořád stát dbá na to, aby se co nejdříve zařadil zpátky do společnosti.

Tam se mně ještě líbilo, že než někam ten klient nastoupí, je možné se podívat, co ten klient má za majetek, jestli bude mít ty služby z čeho hradit. A ne jako u nás se stává běžně (což se mi vůbec nelíbí), vypomůžeme finančně dětem, vnukům a státě starej se.

Navíc děti nemohou u nás často zůstat doma se seniorem, s maminkou nebo s tatínkem, mají svoje zaměstnání, často dost exponované – a je nutné zajistit nějakým způsobem, jak situaci doma řešit.

V naší společnosti dochází k velkým změnám, mění se ekonomika, jsou problémy v rodinách a tady může komunitní plánování výrazným způsobem pomoci – může to být svým způsobem takové zázemí pro nás.“

4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

„Největší problém, který já tam vidím, jsou finanční prostředky. Nejsme schopni dávat peníze z našeho obecního rozpočtu na doplácení a rozvoj všech služeb - to bohužel nemůžeme. A to je poměrně dost zásadní problém. Kromě finančních prostředků celkově na rozvoj sociálních služeb opravdu nic.“

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

„ V obci proběhl v rámci KPSS před několika lety dotazník ohledně rozvoje sociálních služeb a potřeb. Něco jsme se v tom dotazníku dozvěděli, především senioři měli pocit, že se pro ně dělá málo. No v jiných obcích pro ně dělají zájezdy, to my neděláme – jen jednou za rok setkání v sokolovně a to opravdu není mnoho. Jsme snad na dobré cestě otevřít v obci v nejbližších dnech klub seniorů.“

6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?

„To není jen otázka toho, kam umístit staré lidi do pečovatelského domu. Rozmáhají se tu v obci drogy, které mi vadí nejvíc – jsme v rozvojové i v příměstské části Otrokovice a co si budeme povídat, ty problémy tady prostě jsou. Řešíme to i s Policií ČR a mám pocit, že to do budoucna bude ještě velký problém. Dalším rozmáhajícím se problémem jsou samotné matky s dětmi, problémy v neúplných rodinách nebo vznikají napjaté situace, když zůstanou prarodiče sami s vnuky – tady je dobrá spolupráce s otrokovickou sociálkou. Rozmáhá se tady domácí násilí jak fyzického tak psychické-

ho charakteru, a to i latentní, alkohol, finanční problémy lidí a s tím následně spojené exekuce.

V poslední době jsme řešili zneužívání majetku a financí u lidí mentálně slabších.

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Já osobně si myslím, že je škoda, že tady se službami skončila paní, která měla na starost terénní pečovatelskou službu – pracovala pod charitou sv. Anežky. Tato služba byla zrušena z finančních důvodů a opravdu v obci chybí (i když paní v některých úkonech pokračuje v rámci dobrých sousedských vztahů.) Uvidíme, jakým způsobem se budou potřeby terénních služeb rozvíjet v dalších letech a jakým způsobem je budeme pokrývat. Co mě dál dost vadí, že přestal do obce dojíždět lékař – diabetolog a dětská lékařka.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Takové tady nevidím.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„V první řadě osobní nabídkou, informace přes kabelovou televizi, na besedě s důchodci mají docela podrobné informace. Letáky tady k dispozici přímo na obecním úřadě, v ordinaci lékaře, něco je na internetu, vytipované domácnosti dostaly katalog sociálních služeb přímo do poštovní schránky.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Na ORP Otrokovicko a komunitní plánování a vůbec na sociální služby v regionu nedám dopustit, to je můj názor. Protože ještě nikdy to spojení neselhalo, ať jsme se dostali do jakkoli zapeklité situace. Myslím si, že jsou tam dobří lidé, chytří a erudovaní lidé. Párkrát to na řídicí skupině padlo, že se nevědělo, jak dál, ale vždycky se nějaká cestička našla.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Já to vztahuji přímo k té řídicí skupině, dostáváme zápisy, máme informace od poskytovatelů z první ruky. A je tu také náš vlastní zájem o občany – za seniory jezdíme před Vánocemi dokonce s kamerou, přivezeme jim nějakou drobnost, vyřídíme pozdravy od spoluobčanů, oni mohou také něco vzkázat, tak se toho dozvíme sami nejlépe.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„Tak já si to nedovede představit, když to vezmu z druhé strany, co bychom dělali, kam bychom došli, kdybychom nevěděli, kam vlastně máme jít? Komunitní plánování nás nasměrovalo to v této oblasti, pomohlo nám pochopit a vyřešit řadu problémů v sociální oblasti.“

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Je vůbec otázkou, co je dobré a co je zbytečné, ale já se ptám: co budeme dělat, když nebudeme připraveni a ten problém vznikne. Jistěže bude třeba řešit, jak kompenzovat 30 % krácení finančních prostředků na sociální služby, ale prostě musíme se snažit najít cestu, jak z toho ven. Každá slušná společnost by se sociálními problémy prostě měla zaobírat, měla by podporovat rodinu a starat se o své potřebné a slabé občany. A dle mého názoru může být právě komunitní plánování jednou z cest, jak k tomu dojít.“

Děkuji Vám moc za rozhovor.

Starosta 4 – obec 300 obyvatel

1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?

„Je, vlastně od samého počátku. Jsme zakládající člen.“

2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?

„Řekl bych okrajově.“

3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?

„Upřímně, spíš ta osobní setkání s těmi poskytovateli. Významné jsou informace z řídicí skupiny, kde se setkáváme starostové, s poskytovateli a tak. Ale jinak nevím.“

4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

„Velice výstižně: finance. Finance, k tomu není co víc dodat.“

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

„Dělali jsme dotazník a přiznám se, dělali jsme v minulosti i nějaké setkání a už je to teda hodně dávno. Z tohoto dotazníku vyplynula potřeba plynofikace obce. Zájem byl především ze strany občanů a v Otrokovicích na ORP-ěčku se tehdy ještě divili, že v naší obci není plyn. Jinak žádné služby lidi nechtěli, všechno je dosažitelné.“

6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?

„Dost problematické v naší obci je bezdomovectví. Jinak nás pálí soužití mladých se starýma, ale né v tom smyslu, že mladí neposlouchají, ale mladí se zadluží a pak chodí exekutoři. Musíme ty mladé pak přehlašovat na obecní úřad, a je to dost velký problém.“

Máme takový případ přímo se zaměstnancem obce, není to přímo bezdomovec, ale je na prahu sociální potřeby, myslím si, že to nebyl jen jeho problém... - pojišťovací agent mu dal podepsat smlouvu, on chudák tehdy před dvěma lety zaplatil 2000 korun za nějaké životko, samozřejmě smlouvu neplatí, nikdo mu nebyl schopen poradit nebo nevěděl na koho se obrátit, kde tu smlouvu má vypovědět a dneska splácí 18 tisíc. V Otrokovicích byla zřízena nová služba, tuším se to jmenuje finanční poradenství. Bohužel toto je cílová skupina, kde lidí přibývá – toto je hodně potřebná služba. Těch-

to lidí je čím dál tím víc, kteří si vezmou nějakou půjčku anebo něco podepíší a potřebují pak poradit, co s tím.

Jinak v obci existuje rozvážková služba jídla pro důchodce, takže kdo má o to zájem, tak určitě služba je. Jinak jsou hodně využívané služby Otrokovické charity pro ty nemohoucí. Když je potřeba něco akutně řešit, vždycky se s nima nějak domluvíme.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Teď mě nic nenapadá teda. Já si myslím, že teď je tady všechno, jen jde o to, aby to ty cílové skupiny věděly. Ale on ani nedojde na úřad nebo na net se nepodívá.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„To bych ani netvrdil. Já si myslím, že ne.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Určitě na netu a určitě na nástěnce. Teď je otázka, jestli je to dostačující. Byly tady v obchodě i na obecním úřadě leták s nabídkou služeb, ale teď je otázka, jestli to lidi vůbec chtějí.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Tak to spíš bych řekl, že kladně, to si myslím, že určitě. Oni zájem mají s obcí nebo tak vůbec spolupracovat, to určitě kladně.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Záleží, jak od kterých. Ale tam kde máme třeba umístěné občany, tam určitě ano, tam zpětná vazba je.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„No myslím si, že kvalitativně určitě ano. Hlavně, i když se vrátím třeba k té charitě. Vůbec i ta spolupráce při umisťování starých lidí je rychlejší - je to sice složité a vím, že i tady by se našly problémy. Minimálně ta snaha o lepší spolupráci je.

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Ta administrativa je zbytečně, myslím si, přebujelá, ale já nedovedu posoudit, jestli těch papírů a těch úředníků a těch různých postupů, jestli jich skutečně musí být tolik. Ale celkově v naší společnosti je té administrativy moc. Myslím si, že hodně lidí se na to živí, než aby to odpovídalo výsledku, jaký je. Ale je to opravdu velmi těžké posoudit.

Děkuji za rozhovor.

Starostka 5 – obec 420 obyvatel

1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?

„Ano, naše obec je účastníkem KPSS na Otrokovicku“.

2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?

„Ano, pokud vím, komunitní plánování vzniklo, aby bylo možné získat peníze na rozvoj sociálních služeb. K tomu jsou určeny krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé plány, které by měly garantovat udržitelnost služeb pro poskytovatele. Občané by tak měli mít jistotu, že se například to „jejich“ zařízení nezavře.

.....my, jako obce, dáváme podněty, které služby naši občané potřebují a podle toho se plány sestavují. Sami, jako obec jsme dosud žádný projekt neuplatňovali.“

3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?

„No, každopádně jsem se na společných schůzkách řídicí skupiny dozvěděla, jaké problémy mají ostatní obce, jaké problémy řeší ORPéčka a jak to funguje v jiných zemích. Mám představu, jaké služby je možné tady v regionu využít a na koho se obrátit.“

4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

Chybí? To je moc těžká otázka. Já si spíš myslím, že způsob, jakým se „rozvíjejí“ sociální služby je jedna velká slabina. Podle mě ta koncepce není domyšlená a dotažená do konce. Chybí tam návaznost, finanční krytí tak, aby mohly bez problémů pokračovat, když už se je podaří zřídit. ...nedávno jsme na konferenci ohledne sociálních služeb řešili s radní Zlínského kraje téměř katastrofální stav financí pro sociální sféru. Nejprve dá hromadu práce vůbec nějakou službu rozjet, dá se mnoho peněz do projektů, a pokud až projekt skutečně začne fungovat a naberou se lidi, tak se zařízení zavře, protože nejsou peníze. Postrádám tady jaksi návaznost a koncepci.

Na druhou stranu, my jako malá obec, řešíme komunitní plánování jako jednu z mnoha oblastí, toho co musíme dělat a popravdě, máme na starosti důležitější věci. Nespoleháme se při řešení sociálních otázek na nějaké plány, řešíme sami, co zrovna potřebujeme. Obrovským způsobem nám tady pomáhají dobře fungující rodiny, spolky. Tady vidím slabé místo – podporujme více mladé rodiny a předejdeme tak velkému množství problémů v budoucnu.

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

„Už tak před čtyřmi lety u nás v obci proběhlo dotazníkové šetření pro KPSS zaměřené na cílovou skupinu „rodiny s dětmi“. Šlo tuším o zjišťování kvality trávení volného času a jaké služby by rodiny uvítali. Paradoxně to nebyla žádná služba, ale lidi chtěli postavit v Otrokovicích aquapark.“

6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?

„My jako malá obec žádné zásadní sociální problémy nemáme. Péče o děti a mládež je v podstatě na rodině a na škole, volný čas zajišťují místní spolky a organizace. Jediným problémem je, že potřebujeme čas od času umístit nějakého staršího člověka někam do domova důchodců. Ale ani to prozatím nebylo nijak obtížné.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Nevím o žádných, které by chyběly. Pokud vím, Otrokovice jsou pověstné množstvím zařízení a zřízených sociálních služeb. Takže pokud bychom opravdu nějaké potřebovali, zjistíme si, kde služba je.“

.....Potřeby našich občanů jsme prozatím schopni zajistit vlastními silami, v naléhavém případě by posloužila Pečovatelská služba Napajedla, se kterou máme smlouvu a platíme si to, aby fungovala.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Pro naše občany je jich nepotřebných dost. Nemyslím, že je třeba před sociálními problémy zavírat oči, ale není možné počítat s tím, že nějaké zařízení nahradí práci rodiny, potažmo obce. Je fakt, že na dědině se neřeší bezdomovci nebo sociálně nepřízpůsobiví, nemáme v hospodách automaty a zatím se nám tu nerozmáhají ani drogy. Takže dneska říkám nadbytečné, ovšem co bude za měsíc, za rok, ukáže jen čas.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Různě. V první řadě je to informační kanál naší kabelové televize, webové stránky obce. Potenciální zájemci o služby a sociálně slabší rodiny dostaly přímo do domu katalog sociálních služeb na Otrokovicku. Vloni na Besedě s důchodci zástupci charity hovořili o nabídce svých služeb a zanechali dostatek letáků. Ty jsou k dispozici

v čekárně lékaře v budově obecního úřadu. Občané vědí, že pokud je nějaký problém, mohou se obrátit na mě nebo na někoho v naší kanceláři na úradě.

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Poskytovatelé se snaží svoji službu udržet, takže se snaží, aby byly vztahy co nejlepší, a my jsme tomu moc rádi. Komunikujeme převážně na řídicí skupině KPSS nebo přímo, pokud potřebujeme vyřešit nějaký problém. Ve službách pracují převážně lidé se zápallem pro věc a to je přínosné v jakékoli sféře. Jinak, jak jsem už říkala, pokud řešíme konkrétní problém s konkrétním člověkem, je spolupráce dobrá.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Přímá zpětná vazba mezi poskytovateli a zadavateli ani není. Když vlastně umístíme našeho občana do nějakého zařízení (a mluvím zase o seniorech), stává se automaticky občanem města, ve kterém se zařízení nachází. Takže je spíš zájem z naší strany zjistit, jak se těm lidem daří, zda jsou spokojeni a slouží jim zdraví. Každoročně před Vánocemi spolu s členkou sociální komise domovy objíždíme a naše bývalé občany navštívíme s malou pozorností. To je myslím ta nejlepší cesta pro něho i pro nás, abychom zůstali v kontaktu.“

...Jinak dostáváme například z Charity sv. Anežky v Otrokovicích písemné výroční zprávy z některých zařízení, kde je čitelné, jak zařízení funguje, pro kolik osob a jak je financováno.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„My jsme malá dědina a zatím žádné zásadní změny nepocitujeme; snad jen přibylo papírování a pracovních schůzek, takže máme trochu přehled, co se kde děje.“

13. Co byste chtěla říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Víte, my se pořád srovnáváme se zahraničím – jaké to je v Holandsku, v Anglii, ale my musíme řešit místní problémy našim způsobem. Nejsme v Anglii, jsme u nás na dědině. Tady je jiná mentalita, zaplácpanbu fungují sousedské vztahy, rodinné vazby. Nikdo ve vedlejším městě, ani na kraji neví, co doopravdy musíme řešit a proč. Nevíme, co bude za měsíc nebo za rok. A po pravdě, já mám pocit, že jsme si na sebe upletli bič, kterým bijeme především sami sebe. Přibylo papírování, zbytečná administrativa, celý systém se neustále „vylepšuje“ a při tom pořádně nefunguje. Ale už náš stařeček říkali, že co funguje, má se nechat tak. Nechci tím říci, že plánování služeb je špatně, ovšem jiným, absolutně jiným způsobem. Koncepce musí být ucelená, musí se počítat s provázaností mezi jednotlivými službami. Když už se služba zřídí, je jasné, že je třeba ji umět financovat. A nejen službu, taky zaměstnance. A když říkám služba, myslím službu občanům, nikoli papírování. Vím, že komunitní plánování je věc nová a že se všichni učí, ale zkusme dělat co nejméně přešlapů, kvůli sobě samým.“

Děkuji za rozhovor.

Starostka 6 – obec 400 obyvatel

- 1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?**

„Ano.“

- 2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?**

„Víme, ale my na peníze na sociální služby nedosáhneme, tak asi...“

- 3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?**

„Hmm... akorát se tím ta naše obec trochu zviditelnila. Kdysi v tom začátku jsme žádali peníze na chodníky, z bezpečnostních fondů, ale vůbec nic. Byli jsme tam jako na-

psaní v tom projektu, ale vůbec nic jsme nedostali. Oni nás zviditelnili, že u nás se bude dělat chodník a bezbariérové přístupy, ale zůstalo to jen u papírů.“

4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

„Peníze. Na nás se nic nedostane. Víte, naší obce se nic netýká. To je těžké definovat. Tam jde o to, aby se Otrokovice vešli do těch dotačních fondů, aby oni měli vykázanou činnost pro Evropskou unii, protože ta je do toho tlačí. Tam jsou teda prachy morové, ale na nás to nedosáhne vůbec. Oni si to hlídají hlavně Otrokovice, a aby měli, jak se říká „v divadle roští“, tak si pozvali nás.“

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

„Ano, to se dělá. Zástupkyně naší obce, která chodí na pracovní skupinu senioři, každé pondělí je sezení na Babinci, kde ona přenáší informace tam a zpátky, takže mezi ty občany se to dostane, tam se to automaticky objeví.“

6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?

„Bezdomovce nemáme. Seniors, ale ti jsou v pohodě. Jinak tady žádné velké sociální problémy nemáme. Ta naša obec, to by měl být vzor, jak se to kdysi dávno řešilo. Přece, když v minulosti občan narazil na zed', vrátili ho do obce a ta obec se o něho musela postarat, byla obecní pastouška a bylo vyřešené. Ale teď se to tak neřeší. Teď se člověk nechá být někde na chodníku a až tam začne mrznout, tak se o něho začne někdo starat. Ale to je všechno špatně. Ten člověk se naučí žít životem na tom chodníku a už nechce jít zpátky. Naší obce se toto vůbec netýká, my takové problémy nemáme.

U nás to řeší nejdřív rodina, protože tá rodina by byla špatná, ukazovali by na ňu: podívejte, mají staříčka a nestarají sa o něho. Tady pokud je ta rodina trochu schopná a

tá stará osoba je soběstačná, tak se o ňu ta rodina postará. Kdežto v tom městě je anonymita.

Akorát, co tady máme postiženou holčičku, tak je velký problém, co vešel od 1.ledna v platnost ten nový zákon, tak oni jim strůhli sociální dávky strašně moc dolů. A protože mají dvě děti, ta postižená holčička měla 4 roky a chlapeček 2 roky, tak maminka musela jít do práce, protože by to doma neutahli.

Obec v loňském roce žádala po charitě sv. Anežky příspěvek pro to děcko na něco, protože mi byla od pana ředitele nabídnuta. Proběhlo nějaké ústní jednání, ale až po písemné urgenci se vyjádřili a platili holčičce z jejich peněz asi půl roku stacionář na Nivách, kde s ní cvičili. Děcko je moc postižené, ale maminka musí jít do práce, protože nejsou peníze na to, aby byla doma. To je šílené.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„My ani nic nepostrádáme, máme tady pedikūru, kadeřnice sem dojíždí...spíš nám tady chybí kultura, divadlo pro lidi a tak. I když nedávno nám tady dělali policajti přednášku pro staré občany, co mají dělat, jak se mají chovat a to bylo fajn. Jenže pro nás je to všechno finančně nedostupné.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Nám všechny, nebo teda naprostá většina.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Kontakty, kam se mohou občané obrátit, máme tady na nástěnce vyvěšené. Vývěsky, letáky, klub důchodců – když to tam ta paní řekne, tak to je lepší, než obecní rozhlas. Přes to komunitní plánování nám posílají letáky, co se nabízí za služby a to je k dispozici v tom klubu důchodců.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Spolupráce s otrokovickou charitou je teď dost špatná...v naší obci poslední dobou neproběhla ani Tříkrálová sbírka, protože ta komunikace mezi obcí a charitou dobře nefunguje...charita se dost trhla, ty peníze asi zase nejsou.

Jinak s Napajedelskou pečovatelskou službou je to lepší, tam jsou noví lidé a já si myslím, že oni mají bližší vztah k těm starým lidem. Ale taky je to o penězích, pořád se to točí a vždycky to skončí u toho finančního problému.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Ne, ani se k tomu nijak nedostaneme. Spíš před Vánocama jezdíme sami a vidíme to, jak se Ti naši bývalí občané mají. Jinak nic – na to se vztahuje ochrana osobních údajů.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„Nezměnilo. Možná přibylo papírování, že nám jich Otrokovice víc posílají.“

13. Co byste chtěla říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Život v malé obci, je pořád jen o obci, ten komunitní plán s tím nemá nic společného. Co si tady pro lidi sami neuděláme, to nemáme. My už jsme byli v tom komunitním plánování od samého počátku, mysleli jsem si, že nám to něco přinese, ale je to jen o tom, že víme, co se tady v regionu děje, že máme nějaké ponětí o nabídce služeb a oni zase vědí, že naša dědina vůbec existuje. My tam jsme hlavně kvůli tomu. To je všecko. Nezměnilo se vůbec nic.“

Děkuji Vám za Váš čas a názor.

Starosta 7 – obec 250 obyvatel

- 1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?**

„Nejsme. Nejsme ani v ORP Otrokovice, pouze nějakým způsobem spadáme pod pečovatelskou službu Napajedla.“

- 2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?**

„To pořádně nevím.“

- 3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?**

„Žádné, proto jsme do něho ani nevstoupili.“

- 4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?**

„Můj názor na to je jasný, ten sociální systém by se měl naprosto změnit. Stát by měl garantovat to, že se nebudou staří lidé dávat do domovů, ale měli dožít ve svém rodinném kruhu, doma, a to podporovat. Stát vráží peníze do baráků, ne do lidí. Určitě jsou ve společnosti takoví, kteří se nikam nezařadí, nemají žádnou rodinu, tak to je jiná situace, ale v tomto měřítku? Já jsem přesvědčený o tom, že by možná pro stát a pro společnost vůbec bylo lepší, kdyby fungoval bez tohoto sociálního systému. Bylo by potřeba spíš motivovat lidi, kteří by se měli o ty potřebné starat – a to stejně jako dnes finančně motivuje ty, kteří je dávají do domovů.“

- 5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?**

Bez odpovědi.

- 6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?**

„Nic zvláštního. Obědy se občanům do obce dováží, na úřad sem chodí pedikérka, dojíždí sem kadeřnice. Obě mají pronájem prostor tady na úřadě za symbolickou cenu. A pokud je něco potřeba, nějaké asistenční služby, tak to zajistí pečovatelská služba Napajedla přímo v baráku u toho dotyčného.

...jiné cílové skupiny nemáme, ani postižené, ani problémové děcka, nic takového.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Nepostrádáme služby, postrádáme peníze.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Nic.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Nijak. Něco tady na úřadě, ale ani to není nutné. Oni o tom Ti, kterých se to týká, vědí. Navíc za posledních 5 – 6 let to v naší obci využili pouze 3 ženy a myslím, že tak maximálně jedna bude mít, aby žila někde v domově.

Jinak plánujeme něco dát na internet, ale tam z těch starých stejně nikdo nechodí, oni se přijdou zeptat přímo ke mně domů.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„To co my potřebujeme, je naprosto v pohodě, ale je toho fakt minimum.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„To jde mimo nás. Oni si to domlouvají sami, ani se o tom kolikrát nedozvíme. Nám přijde jednou za rok faktura od pečovatelské služby až za vykonané služby, a někdy ani to ne.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

Bez odpovědi.

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Já jsem přesvědčený, a to je můj názor, že tento systém se brzy sesype, nebo aspoň částečně se to sesype. To nemůže fungovat dlouho. Před 2 – 3 lety byly sociální služby boom a teď všichni nařikají, že nejsou peníze. Ono je to všechno o penězích. Ale pokud nebude mít stát peníze, bude je chtít po těch lidech. A bude chtít pořád víc a víc. Tam jsou ty náklady na provoz obrovské. Ten stát to nebude moci garantovat, že tam ty lidi nechá, protože prostě nebude mít peníze a proto bude ty peníze chtít po těch rodinách klientů.

Na normální malé dědině si žijeme a staráme se o sebe sami a nikdo nám v tom velice nepomůže. Měli by ty peníze rozdělit přímo do dědin, protože svoje problémy nejlíp známe sami a postaráme se o svoje občany taky nejlíp sami – a bude to ještě lacinější. Jenomže zatím se ty peníze vyhazují oknem za zbytečnosti, a to mi nikdo nevymluví.“

Děkuji za rozhovor.

Starosta 8 – obec 2500 obyvatel

1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?

„My jsme v tom komunitním plánování byli, ale už nejsme. Od nás tam za obec jezdí ještě paní XY za seniory.

....z naší strany byly deklarovány, respektive proběhly nějaké návrhy, co by se mělo, mohlo zlepšit, a teď je na obci (myšleno ORP), aby tyto návrhy naplňovala. Dneska my k tomu nějaký extra aktivní přístup nemáme.

2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?

„Vím, že tam byly výstupy z dotazníkového šetření. V obci proběhl nějaký průzkum, co by se mohlo, mělo udělat a tak dále. Ovšem já tady k tomu řeknu, že je krásné některé věci vědět, ale na druhou stranu na to musím i mít. U nás se dost dlouho mluvilo o klubu seniorů, nicméně to nejde naplánovat, ani nastavit. Pokud to vyjde od těch seniorů, nebo od té skupiny, které se to týká, začne to fungovat samo o sobě, za poměrně minimálních nákladů. Tím, že my jim poskytneme prostory, kde se mohou sejít, kde mohou posedět, kde sem tam proběhne nějaká ta beseda, ale spíš je to o nich, co si zorganizují, kam si zajedou na výlet a takhle.“

3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?

„Pozitivum je možná jediné, že zcela jasně komunitní plánování říká, že si to musíme uvědomit, že ten stav tu je. Že tu máme různé věkové kategorie, že tu máme různé cílové skupiny, když to řeknu natvrdo, je to vlastně spočítáno matematicky. Je to tvrdá řeč čísel, skutečnost – nastavuje obcím tu skutečnost, že ten problém tu je a že je ho třeba řešit.“

4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

„To celé komunitní plánování pro mě, a možná budu hodně kritický, je dost zahaleno. Já, jako starosta obce s 2,5 tisícem obyvatel, řeším celé spektrum problémů a to komunitní plánování je jeden z deseti. A to ani nechci říkat ani nějakou hodnotu priorit. Já su v této věci trošku konzervativnější typ a já si myslím, že žijeme na dědině a musí tu fungovat především rodina. Já se nedomnívám, že společnost toto může nahradit. V první řadě nám musí fungovat rodiny, a to od kojenců až po ty nad hrobem, když to tak řeknu. Musí fungovat především komunikace v rodině a od toho se nám začne odvíjet třeba to, že nám budou fungovat spolky a nějaká spolková činnost. Obec toto nemůže nahradit. Pak to stojí neúměrné náklady a je to neefektivní... já vím, že komunitní plá-

nování je aj o tom myslet, kolik je tu dětí, kolik je tu maminek, kolik časem bude seniorů, jaké budou jejich potřeby třeba na park, na DPS-ku, ale já se někdy ptám: za co? Kdo to bude financovat? To je na dalšího člověka, který by tu byl a věnoval se této problematice. Já si myslím, že přirozená, a naprosto přirozená je funkce rodiny. Proč nám to nefunguje, to je hodně dáno životním stylem a měřítkem hodnot, jaké dnešní společnost má. Je masivně masírována reklamou, jinými slovy trend dnešní doby je být mladý, úspěšný a bohatý. Takže co tím chci říct, že nepříjemně se nám tady odráží trend doby, je velká rozvodovost. Zaskakují mě výsledky ČSÚ, kolik lidí tady v republice žije singles. Jim nic neříkají partnerské vztahy, zodpovědnost jeden za druhého. Pokud toto ten člověk nikdy nezažije a teďka je mladý, úspěšný, on vydělává a všechny peníze má pro sebe a má spoustu volného času, tento člověk se nikdy nenaučí tomu, aby šel někomu pomoci, aby šel s někým starým na procházku, to by musel být hodně osvícený, aby toto udělal. Samozřejmě jsou takové vlaštovky, že študáci vystudují nějaký sociální obory a pak jsou třeba na rok do takových institucí, aby s tím seznámili, ale pořád si myslím, že ty to věci a zcela přirozeným místem, kde se dá všemu naučit, je rodina. Tady se setkávají generace, oni vidí, že jednou ta babička zestárne, že už není tak čiperná. Teď to musí to dítě vnímat, že jednou zestárne i jeho rodič a on taky. A jestliže vidí, že rodič pečuje o jeho babičku a o něho malého, tak časem nastoupí on a tuto funkci převezme.

Jednoznačně, kudy chodím, tudy hlásám, že rodina je základ společnosti, a základ státu. A jestliže nám funguje rodina, funguje nám i ekonomika a tak dále. Takže já v komunitním plánování vidím tu slabinu, že nehledá (byť jsem si vědom toho, že je to velmi těžké) aktivity pro podporu rodiny. Dost si myslím, že nám tady uniká pointa rodiny, a hned na to navážu manželství a otcovství. Pokud lidí nezačnou mít jasno, co se týče zodpovědnosti ve vztahu, a tím myslím sourozenecké, partnerské a jiné vztahy. Z kluků

se musí stát chlapi, pokud toto tu nenaběhne, dostaneme se jako společnost do vážných problémů.“

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

„Myslím si, že některé cílové skupiny ano, především senioři a tělesně postižení.“

6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?

„V poslední době je to velice problematické chování mládeže. Tam já vnímám to, že je to neřešený problém.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Já bych to neviděl tak tragicky. Dostupnost sociálních služeb tu je. Samozřejmě je to o jejich finanční náročnosti.... Mně osobně teď nic nenapadá, že bychom tu něco postrádali.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Tak to nevím, těžko bych to definoval.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Tak tady proběhla informace v místních novinkách, možná něco na internetu. Ale senioři preferují místní tisk.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„No, já si myslím, že ty sociální služby se samozřejmě snaží, ale taky musí počítat peníze. Takže oni se musí udržet ekonomicky nad hladinou a musí prostě počítat a od toho se ty služby se odvíjejí.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„U nás v obci provozuje pečovatelská služba Kroměříž DPS-ku a ta zpětná vazba tam je. My nejsme přímo zřizovatel, pouze ji do jisté míry to dofinancováváme, ale ta zpětná vazba je dána smluvně – jakýmsi způsobem po účetních uzávěrkách“.

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„Spíš to povědomí, myslím si, že nějaké je. Já se pořád nemůžu zbavit toho pocitu, že člověk má poměrně dost svých starostí každý a jsem přesvědčen, že by to mělo být takové přirozené, než nějaké naplánované.“

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Já jsem viděl přednášku, jak byli v rámci komunitního plánování někde v Holandsku, jak tam to funguje - já se domnívám, že není vždy za nejšťastnější brát si za vzor úplně státy tohoto typu se vším, co to představuje. Na jednu stranu jsou to státy, které jsou ekonomicky silnější, mohou poskytovat více finančních prostředků, za další se toho zapojují dobrovolníci, čehož já si cením. U nás ten stav zatím v tomhle stádiu není. Já jsem toho názoru, že to musí být svým způsobem přirozená reakce a přirozený vývoj a je možné ve větších městech se najdou dobrovolníci, kteří zde najdou uplatnění, to je spíše záležitost měst. Ale v obcích naší velikosti, pořád se myslím, že vždycky to byla, je a bude rodina, které by měla zajišťovat to začlenění do sociální vrstvy, do společnosti. Vždyť je to přirozené, když jsou sourozenci, že ten starší bere toho mladšího někam ven. Společnost, my nemůžeme vytvářet skleníkový efekt pro žádnou skupinu.“

Děkuji moc za Váš čas a rozhovor.

Starosta 9 – obec 330 obyvatel

- 1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?**

„Není.“

- 2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?**

„Tak, mám o tom nějakou představu, ale nevyužíváme.“

- 3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?**

„My jsme do toho mohli, ale nechtěli, ani neplánujeme vstoupit, nevidíme v tom nějaký význam.“

- 4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?**

„Komunitní plánování málo využívá princip rodiny. V naší obci jsou občané z velké většiny soběstační, a když nastane nějaký problém, tak se o ně stará v první řadě rodina. Obec má ta privilegia, že s tím nemá skoro žádné starosti. A v případě, že by nějaký případ vznikl, obec je schopna občanům pomoci zajistit podmínky, aby ten klient nebo potřebný občan našel umístění v Napajedlích nebo jinde...hm, bez ohledu na komunitní plánování. Teprve v případě, že se ta rodina obrátí na obec, hledáme nějakou pomoc.“

- 5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?**

„Nezjišťujeme.“

- 6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?**

„V první řadě jsou to senioři a tím myslím senioři starší – věkově tak 60 – 80 let. Pokud je člověk zdravý, a to jak v šedesáti, tak v osmdesáti, tak věková hranice stáří nel-

ze přesně určit. Když už chybí pohyblivost nebo taková ta duchapřítomnost, tak to začíná být problém, no a to prostě nějak řešíme. Jinak žádné výrazné problémy nemáme. Bezdomovectví se nás vůbec netýká, problémy s děckama řešíme se sociálkou v Napajedlich. Takže opravdu jen čas od času ti senioři.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Musím říct, že s nedostatkem služeb nemáme zkušenost. Základní sociální služby a jejich dostupnost, lékař, potraviny, zatím je to v pohodě. Hodně si vypomáhají sousedi. Takže fakt nám, za tu dobu, co su starosta, nic nechybělo.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Nevím.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Informujeme je veřejným rozhlasem, když někdo něco nabízí, případně tak i besedou – buď přímo tady na obecním úřadě, nebo jsme zajistili zájezd pro občany na přednášku do Napajedel ohledně kriminality přímo s Policií ČR a tak. Jinak tu jsou k dispozici na úřadě letáky, dáváme je lidem do domácností, koho by se to mohlo týkat.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Spolupráce s pečovatelskou službou nebo s ORP-ěčkem i s krajem je vynikající, metodika a tak, ale na naše podmínky je to prostě zbytečné. My to třeba ani nevyužijeme, nás to netrápí.

....naša obec na základě smlouvy dotuje ztrátu pečovatelské služby v Napajedlich. Ono vlastně máme ty služby předplacené, i když je nevyužíváme.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Tady je to možná spíš zájem osobní. Pokud toho člověka jdeme navštívit, tak nás zajímá, jak se mu daří, ale jinak ne. My sami dojíždíme za našima občanama do domovů,

jezdí se jim tam zpívat třeba před Vánocama, ale že by nám někdo sděloval, jak se jim žije, jak se daří, to ne.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

Bez odpovědi.

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Pro nás, jako malou obec, je to takové málo využitelné.

My se snažíme tak nějak sami lidem nějak vyhovět. Přijede sem pedikérka, my jí poskytneme zadarmo prostory, lidé si na to zvykli, už se ptají...my tu máme 40 vdov, ony si potřebují povykládat, jít někam z domu, zjistit, co je nového. Toto je lepší, než nějaké plánované akce. Samozřejmě, až se něco stane, tak se to řeší, ale jinak...“

Děkuji za rozhovor.

Starosta 10 – obec 1710 obyvatel

1. Je vaše obec zařazena do Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS) v ORP Otrokovice?

„Ne.“

2. Víte, jakým způsobem lze využívat KPSS?

„Minimálně.“

3. Jaká spařujete pozitiva v komunitním plánování, co Vám přináší?

„Tuším, že je možné získat finance na základě předložených projektů.“

4. Co Vám na KPSS jako zadavatelům chybí, kde jsou dle vašeho názoru slabá místa?

Bez odpovědi.

5. Participuje veřejnost (obyvatelé Vaší obce) na procesu vytváření komunitních plánů a jak?

Bez odpovědi.

6. Na jaké sociální problémy narážíte nejčastěji?

„Sociální problémy se týkají pouze starých občanů v obci, kteří se o sebe dále nemohou sami starat. Týká se to například roznášky obědů, návštěvy kadeřníka, lékaře, píchnutí injekce, měření tlaku a podobně.

...v naší obci funguje Dům s pečovatelskou službou, který má kapacitu 9 bytů a 14 míst. O klienty se stará jedna pečovatelka, která zajišťuje potřeby klientů zařízení, ty jsou však minimální. Problém je, že DPSka byla postavena z dotace a abychom dodrželi podmínky udržitelnosti projektu, bylo třeba místa obsadit padesátníky a šedesátníky, kteří o služby pečovatelky absolutně nemají zájem. V současné době je pečovatelka na DPS-ce prakticky zbytečná, stará se především o administrativní záležitosti při chodu DPS a obec ji spíš využívá na další věci, co se týče péče o důchodce – to je třeba ta rozvážka obědů. Jen pro zajímavost vám řeknu, že náklady na rozvážku obědu jsou opravdu vysoké – jsou těžce pod úrovní mzdy pečovatelky.

...Myslím, že jiné zásadní věci v naší obci neřešíme.“

7. Které sociální služby ve vaší obci (regionu) postrádáte nebo se Vám jeví jako nedostatečné?

„Žádné.“

8. Víte o službách, které jsou nepotřebné vzhledem k potřebám obyvatel Vaší obce?

„Pokud vím, rozsah nabízených služeb je obrovský, většinu z nich občané naší obce vůbec nevyužijí.“

9. Jakým způsobem informujete občany o nabídce sociálních služeb?

„Informace o službách, které nabízí naše obec, jsou zveřejňovány v místních novinách, včetně ceníku služeb. Dále čas od času informujeme občany v kabelové televizi a na internetových stránkách obce. Letáky jsou k dispozici také v budově OÚ – v ordinaci lékaře.“

10. Jak vnímáte spolupráci s poskytovateli sociálních služeb ve vaší obci, regionu?

„Pokud má někdo z obyvatel naší obce o služby zájem, nebyl zatím problém. Požadovaná služba byla vždy v nabídce některého zařízení v blízkém okolí nebo jsme uměli vyhovět sami.“

11. Existuje zpětná vazba od poskytovatelů k zadavatelům, případně jakou formou?

„Vůbec nevím, zda funguje, jestli vůbec.“

12. Změnilo se něco pro Vaši obec v péči o občany v sociální oblasti od doby, kdy se obec zapojila do KPSS?

„Nezměnilo se pro žádného starostu vůbec nic“.

13. Co byste chtěl říci o komunitním plánování, a na co jsem se vás nezeptala?

„Nevím, jestli se to týká přímo komunitního plánování, ale v zásadě si myslím, že obecně systém je velmi špatně nastavený. Obec usiluje o získání peněz z projektů na služby, které prakticky nepotřebuje, ale na které byl vypsán dotační titul....ty peníze se ztrácí a je otázkou, jak by to šlo udělat líp. Byl jsem ohromen, když kontrolu na DPSSce zajímalo, jestli jsou jednotlivé úkony papírově vykázané, nikoli jestli jsou skutečně provedené. Kontrolují se papíry, ne skutečný stav klienta – a to není jen v sociální oblasti. ... Já, stejně jako ostatní starostové, volám pro změně rozpočtového určení daní. Ideální by bylo, kdyby obec na základě nějakého jednoduchého klíče získala určitý balík peněz a sama by si rozhodla, jak s nimi naloží, případně které služby potřebuje a podle toho si je objedná.“

Děkuji Vám za rozhovor.

PŘÍLOHA III: LOGO KPSS

